

Ap.t. 4:32

CONCORDIA

1/2025

Noël Coypel: Kristuksen ylösnousemus (n. 1700), Wikipedia.

Ville Melanen – ”RAKASTATKO SINÄ MINUA?” 3

Hannu Lehtonen – **PÄÄKIRJOITUS** 2 Raimo Koski-Homi – **SEITSEMÄS NÄKY** Ilmestyskirjan 20. luvun selitys 7

Keskustelua: **MATTI VÄISÄSEN KOMMENTTEJA REIJO ARKKILAN UUSIMMAN KIRJAN JOHDOSTA** 20

Reijo Arkkila – **VASTINETTA MATTI VÄISÄSELLE** 29 Martin Chemnitz – **VEDESTÄ JA HENGESTÄ** 31

Fredrik Gabriel Hedberg – **UUDESTISYNTYMINEN** 34 Halvar Sandell – **KASTEEN TOIMITTAMINEN JA SEN SUHDE**

SAKRAALISEEN YHTEYTEEN 37 Johannes Gerhard – **KASTEEN HEDELMÄT** 39

Martti Luther – **JOKA USKOO JA KASTETAAN PELASTUU** 41 Martin Chemnitz – **SANAN JA SAKRAMENTTIEN VOIMA JA TEHO**

51 Akseli Korpinen – **IHMEELLINEN PYHÄ KASTE** 52

CONCORDIA

PÄÄKIRJOITUS * HANNU LEHTONEN

Kaste pelastaa! Tämä väite herättää säännöllisesti vastaväitteitä. Tavallisin vastaväite kuuluu: eihän kaste ketään pelasta vaan Jeesus! Kuitenkin sille väitteelle, että kaste pelastaa, on vankat raamatulliset perustelut. Mainitsen ohessa kolme Raamatun kohtaa:

1) Jeesus sanoo: ”Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu” (Mark. 16:16). Pelastumiseen siis tarvitaan Vapahtajamme sanojen mukaisesti kaste. 2) Kun apostoli Pietari piti saarnan helluntaina, sen vaikutuksesta moni ihminen sai piston sydämeensä. Se pani heidät kyselemään, miten he voisivat pelastua. Apostoli Pietari vastasi: ”Tehkää parannus ja ottakoon kukin teistä kasteen Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan. Sillä teille ja teidän lapsillenne tämä lupaus on annettu ja kaikille, jotka kaukana ovat, ketkä ikinä Herra, meidän Jumalamme, kutsuu. Ja monilla muillakin sanoilla hän vakaasti todisti; ja hän kehoitti heitä sanoen: ’Antakaa pelastaa itsenne tästä nurjasta sukupolvesta.’” (Ap. t. 2:38–40). 3) Apostoli Pietari lausuu kirjeessään: ”Tämän vertauskuvan mukaan vesi nyt teidätkin pelastaa, kasteena – joka ei ole lihan saastan poistamista, vaan hyvän omantunnon pyytämistä Jumalalta – Jeesuksen Kristuksen ylösnousemuksen kautta.” (1. Piet. 3:21; KR 92: ”...teidät pelastaa nyt kaste”)

Kyllä, Jeesus pelastaa, mutta hän käyttää siinä työssään välikappaleita, sanaa ja sakramenteja. Raamattu osoittaa kautta linjan, että Jumala haluaa toimia meidän ihmisten kanssa välikappaleiden välityksellä. Edellä mainitussa Raamatun kohdassa (1. Piet. 3:21) apostoli viittaa vedenpaisumukseen, jossa veden välityksellä pelastui Nooa ja hänen perhekuntansa muiden hukkuessa. Jeesuksen ristiäkin voidaan sanoa välikappaleeksi, jonka välityksellä on pelastus meille valmistettu.

Usein vedotaan toiseen ristin ryöväriin (Luuk. 23:40–43), kun tarkoituksena on kiistää kasteen tarpeellisuus pelastuksen kannalta. Sanotaan, että pelastuihan ristin ryövärikin ilman kastetta. Tähän voidaan ensiksi huomauttaa siitä seikasta, että ristin ryöväri saattoi itse asiassa olla saanut Johanneksen kasteen, koska monet menivät tämän luokse kastettaviksi. Emme tiedä tietenkään tätä varmuudella. Sen sitä vastoin voimme sanoa varmuudella, että tämä mies pelastui Vapahtajan ristillä lausumien sanojen välityksellä. Kaste antaa välikappaleena toimien sen saman, minkä tämä ryöväri sai välittömästi sanan kautta. On muistettava, että Jumalan sana saa aikaan sakramentin, kuten kirkkoisä Augustinus on opettanut.

Sanaa ja sakramenteja ei saa asettaa toisiaan vastaan. Ne välittävät meille saman armon, jonka Jeesus on meille lunastustyönsä kautta hankkinut. Apostolien tekojen esimerkit kertovat siitä, että evankeliumin saarnan synnyttämä usko on aina luonteeltaan sellaista, että se johtaa kastamattomien kohdalla kasteeseen. Esimerkiksi kun Etiopian hoviherralta kirkastui evankelista Filippuksen opetuksen ansiosta Jes. 53:sta Kristuksen merkitys, hän heti halusi saada kasteen (Ap. t. 8:36). Siten voidaan myös sanoa, että sellainen usko, joka ei tämän hoviherran tavoin kaipaa kastetta, ei ole oikeaa uskoa.

”Kaste antaa sen vuoksi jokaiselle kristitylle koko elämän ajaksi riittämiin oppimista ja harjoittamista. Hänellä on jatkuvasti täysi työ uskoa lujasti se, minkä kaste lupaa ja vaikuttaa: voitto Perkeleestä ja kuolemasta, syntien anteeksiantamus, Jumalan armo, Kristus kaikkienensa ja Pyhä Henki lahjoinensa.” (Martti Luther, Iso katekismus)

”RAKASTATKO SINÄ MINUA?”

Ville Melanen, pastori, Lahti

Kun he olivat einehtineet, sanoi Jeesus Simon Pietarille: ”Simon, Johanneksen poika, rakastatko sinä minua enemmän kuin nämä?” Hän vastasi hänelle: ”Rakastan, Herra; sinä tiedät, että olet minulle rakas”. Hän sanoi hänelle: ”Ruoki minun karitsoitani”. 16 Hän sanoi hänelle taas toistamiseen: ”Simon, Johanneksen poika, rakastatko minua?” Hän vastasi hänelle: ”Rakastan, Herra; sinä tiedät, että olet minulle rakas”. Hän sanoi hänelle: ”Kaitse minun lampaitani”. 17 Hän sanoi hänelle kolmannen kerran: ”Simon, Johanneksen poika, olenko minä sinulle rakas?” Pietari tuli murheelliseksi siitä, että hän kolmannen kerran sanoi hänelle: ”Olenko minä sinulle rakas?” ja vastasi hänelle: ”Herra, sinä tiedät kaikki; sinä tiedät, että olet minulle rakas”. Jeesus sanoi hänelle: ”Ruoki minun lampaitani. 18 Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: kun olit nuori, niin sinä vyötit itsesi ja kuljit, minne tahdoit; mutta kun vanhenet, niin sinä ojennat kätesi, ja sinut vyöttää toinen ja vie sinut, minne et tahdo.” 19 Mutta sen hän sanoi antaakseen tietää, minäkältaisella kuolemalla Pietari oli kirkastava Jumalaa. Ja tämän sanottuaan hän lausui hä-

nelle: ”Seuraa minua”. 20 Niin Pietari kääntyi ja näki sen opetuslapsen seuraavan, jota Jeesus rakasti ja joka myös oli aterioitaessa nojannut hänen rintaansa vasten ja sanonut: ”Herra, kuka on sinun kavaltajasi?” 21 Kun Pietari hänet näki, sanoi hän Jeesukselle: ”Herra, kuinka siten tämän käy?” 22 Jeesus sanoi hänelle: ”Jos minä tahtoisin, että hän jää tänne siihen asti, kunnes minä tulen, mitä se sinuun koskee? Seuraa sinä minua.” 23 Niin semmoinen puhe levisi veljien keskuuteen, ettei se opetuslapsi kuole; mutta ei Jeesus sanonut hänelle, ettei hän kuole, vaan: ”Jos minä tahtoisin, että hän jää tänne siihen asti, kunnes minä tulen, mitä se sinuun koskee?” Joh. 21:15-23

Tätä ensimmäistä pääsiäisen jälkeistä sunnuntaita on sanottu valkoisten vaatteiden sunnuntaiksi. Alkukirkon aikana pitkä katekumeeniaika päättyi pääsiäisenä toimitettuun kasteeseen. Tuolloin kastetut puettiin valkoiseen vaatteeseen merkiksi siitä, että pimeys oli vaihtunut valoon, pakanasta oli tullut kristitty. Tuosta samasta asiasta kertoo pastorin tai jonkun muun palvelijan ennen jumalanpalvelusta päälleen pukema valkoinen vaate. Kasteessa meidät on

puettu Kristukseen, kuten Galatalaiskirjeen 3. luvussa Paavali galatalaisia opettaa: **”Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällenne pukeneet.”** (Gal. 3:27) Raamatunkäännöksessä on sellainen virhe, että kyse ei ole siitä, että me itse puemme Kristuksen yllemme, vaan Kristus puetaan meidän yllemme.

Pyhä kaste ja kaikki se, mitä kaste meille välittää, on Jumalan lahja meille. Kaste on ollut ensimmäinen ylösnousemuksemme, mikä on hyvä muistaa erityisesti nyt pääsiäisaikana. Apostoli Paavali opettaa roomalaiskirjeen 6. luvussa: **”Vai ettekö tiedä, että me kaikki, jotka olemme kastetut Kristukseen Jeesukseen, olemme Hänen kuolemaansa kastetut? Niin olemme siis yhdessä Hänen kanssaan haudatut kasteen kautta kuolemaan, että niin kuin Kristus herätettiin kuolleista Isän kirkkauden kautta, samoin pitää meidänkin uudessa elämässämme vaeltaman.”** (Room. 6:3–4) Pyhä kaste on kuolema vanhalle elämälle ja alku uudelle elämälle Jumalan lapsena. Samalla se antaa voimaa ja kutsuu elämään Herran tahdon mukaista elämää.

Kastetut ja uskovat seurakuntalaiset palvelevat Jumalaa toin ja sanoin elämällä kristityn elämää. Tavalla tai toisella ihmisen usko näkyy jokapäiväisessä elämässä. Seurakuntalaisten lisäksi on

erityisen kutsun ja viran saaneita seurakunnan palvelijoita. Apostoli Pietari oli yksi Kristuksen valitsemista apostoleista, joilla oli erityisen tärkeä tehtävä. Kristittykään ei kuitenkaan aina selviä niistä vaatimuksista, joita hänelle asetetaan. Aina emme toimi saamamme kutsumuksemme mukaan. Joskus se näkyy hyvin karulla tavalla. Pietari, joka oli vannonut seisovansa Jeesuksen rinnalla ja auttavansa Häntä missä tahansa tilanteessa, lankesi pahasti kieltämällä uskonsa Jeesukseen kolme kertaa. Tämä on oikein paha synty, koska silloin kristitty toimii pahimmalla mahdollisella tavalla Jumalaa vastaan. Pietari kuitenkin katui ja sai syntinsä anteeksi. Ymmärrä sinäkin, että joskus voi käydä niin, että teet jonkun oikein suuren synnin. Se on paha asia, jonka perusteella olet varmasti ansainnut suuren rangaistuksen. Armo on kuitenkin Kristuksen tähden suuri meitä syntisiä kohtaan. Saamme tunnustaa isotkin synnit ja uskoa ne Jeesuksen tähden anteeksi. Pitkäperjantaina kaikki synnit tulivat sovitetuiksi, ne kaikki pahimmat ja salaisetkin syntisi. Jumalan anteeksiantamus ja Kristuksen toimittama syntien sovitus ei ole vajavainen, vaan täydellinen. Saat uskoa ja iloita syntien täydellisestä sovituksesta. Saat iloita Kristuksen voitokkaasta kuolemasta ja riemullisesta ylösnousemuksesta.

Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus oli jo kolme kertaa ilmes-

tynyt opetuslapsillensa. He olivat jo tässä vaiheessa vakuuttuneita siitä, että ylösnousemus oli todella tapahtunut. Pietari oli palannut harjoittamaan vanhaa kalastajan tehtävää. Hänen ja muiden tullessa järven rantaan Jeesus kohtaa heidät tarjoten heille leipää ja kalaa. He söivät yhdessä, mikä tuossa kulttuurissa merkitsi suurta yhteyttä. Kenen kanssa tahansa ei syöty edes tavallista ateriaa juhla-ateriasta puhumattakaan. Jeesuksen ruumiillinen ylösnousemus oli todella tapahtunut; hän ei jäänyt makaamaan hautaan, sillä hänkin söi kalaa ruumiinsa ravinnoksi. Ruokailun jälkeen Jeesus esittää Pietarille kolme kysymystä, jotka saattavat vaikuttaa hyvin samantavaisilta. Ne kaikki eroavat kuitenkin hieman toisistaan. Ensimmäinen kysymys voidaan kääntää eri tavoin. Kysymys voi tarkoittaa sitä, että rakastaako Pietari Jeesusta enemmän kuin nuo muut ihmiset vai rakastaako Pietari Jeesusta enemmän kuin noita muita ihmisiä. Tuo kysymys on mahdollista kääntää myös siten, että rakastaako Pietari Jeesusta enemmän kuin mitään muuta – siis mitä tahansa asiaa. Joka tapauksessa ensimmäisessä kysymyksessä on kyse enemmän rakastamisesta. Onko Pietarin rakkaus suurempaa kuin muiden rakkaus. Pietari vastasi kysymykseen myönteisesti, mikä ei kuitenkaan ole totuus. Siitä huolimatta Jeesus kutsui Pietaria jo ensimmäisen jälkeen palaa-

maan kalojen kalastajasta ihmisten kalastajaksi.

Toisessa Jeesuksen Pietarille esittämässä kysymyksessä ei enää vertailla hänen rakkauttaan muiden osoittamaan rakkauteen, vaan siinä kysytään pelkästään Pietarin rakkautta Vapahtajaan. Pietarin vastaus on jälleen myönteinen ja Jeesus kutsuu häntä uudestaan paimenen tehtävään. On kuitenkin otettava huomioon yksi ensimmäistä ja toista kysymystä yhdistävä asia. Näissä kahdessa kysymyksessä Jeesus käyttää sellaista rakastamista koskevaa verbiä, jolla Jumala rakastaa meitä. Ei Pietari eikä kukaan syntinen ihminen pysty rakastamaan toista ihmistä eikä Jumalaa jumalallisella rakkaudella. Vielä kolmannen kerran Vapahtaja kysyy Pietarin rakkautta Häneen. Hän käyttää tällä kertaa toista rakastamista koskevaa verbiä, jolla ilmaistaan ystävän rakkautta ystävää kohtaan. Tällaiseen rakastamiseen myös syntinen ihminen pystyy, koska siinä ei ole kyse täydellisestä rakkaudesta, vaan sellaisesta, mikä meille on ainakin jossain määrin mahdollista.

Kolmannen kerran Jeesus antaa kutsun toimittaa apostolin virkaa. Kolme kertaa Jeesus kielsi Jeesuksen ennen pitkäperjantain tapatumia ja nyt kolme kertaa hän vakuutti rakkauttaan Jeesusta kohtaan. Vaikka Pietari ajatteli vastatessaan itsestään liikaa, kuten monesti aikaisemminkin, siitä huoli-

matta hän sai kutsun palata tärkeään virkaan. Eikö tämä kerrokin Jumalan suuresta armosta syntistä ihmistä kohtaan. Korkeassa asemassa oleva maallinen johtaja ei voisi koskaan palata tärkeään virkaansa tuollaisen virheen vuoksi. Maailma tuomitsee ihmisiä ankaraasti virheistä. Mitä näkyvämpi ja tärkeämpi tehtävä sitä enemmän ihmistä seurataan ja häntä tuomitaan – ainakin ihmisten ajatuksissa ja sanoissa – jos ei aina muuten. Pietari sai tehtävänsä takaisin, mutta hän sai myös valtavan hienon kokemuksen Herran armollisuudesta. Jeesus ei luvannut Pietarille virkansa hoitamisessa mitään helppoja aikoja eikä makeaa elämää. Pietari joutui myöhemmin elämässään kärsimään evankeliumin tähden ja kirkollisen perimätiedon mukaan hänet ristiinnaulittiin omasta toiveestaan ristille jalat ylöspäin. Hän ei katsonut olevansa arvollinen ristiinnaulittavaksi samalla tavalla kuin Jeesus ristiinnaulittiin. Muistakaamme, että ristiinnaulitseminen oli ensimmäisellä vuosisadalla tuossa kulttuurissa yleinen tapa tuomita kuolemaan suuria rikoksia tehneet ihmiset. Jeesuksenkin vierellä oli kaksi muuta ristiinnaulittua kärsimässä ansaittua tuomiotaan. Maailmalle Jeesuksen hyvät teot ja apostolien todistus Kristuksesta olivat riittäviä syitä tuomita heidät kuolemaan. Paha maailma vihaa evankeliumia ja sen julistajia.

Evankeliumilla, Jumalan hyvällä sanomalla, on aina ollut ja on vastustajansa. Jumala kuitenkin pitää huolen siitä, että kerran evankeliumi on saarnattu maailman jokaisessa kolkassa ja Kristus palaa maan päälle. Silloin tapahtuu myös kaikkina aikoina eläneiden Jumalan lasten toinen ylösnousemus Kristuksen kanssa. Kristuksen hylänneet herätetään myös, mutta he perivät omien tekojensa ja ansioidensa mukaisen kadoituksen, ikuisen eron Jumalasta. Jumalan omat lapset herätetään, nostetaan ja kannetaan taivaaseen asti. Heidän pahoja tekojansa ja suuria virheitänsä ei muisteta, sillä he ovat säilyneet Kristuksen omina uskon kautta. He ovat elämänsä aikana saaneet sitä ravintoa, joka on kantanut heitä ajallisen elämän loppuun asti. Jumalan sana ja Jumalan kalliit sakramentit ovat saaneet heitä ruokkia. He eivät ole kuolleet ilman Kristusta. Viimeisenä päivänä meidätkin herätetään ja elossa olleet nostetaan taivaaseen kuullaksemme Jumalan hyvän sanoman: **”Tulkaa minun Isäni siunatut, ja omistakaa se valtakunta, joka on ollut teille valmistettuna maailman perustamisesta asti.”** (Matt. 25:34)

Saarna Novosibirskin kirkossa 1. pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina 27.4.2025 (III vsk; Joh. 21:15-23)

SEITSEMÄS NÄKY

Ilmestyskirjan 20. luvun selitys

Raimo Koski-Homi, pastori (1937–2024)

Karitsan ja hänen omiensa lopullinen voitto (20:1–22:5)

Seitsemäs näky on Ilmestyskirjan kolmannen pääosan juhlava päätös ja koko kirjan yhteenveto. Samalla se jatkaa edellisten näkyjen muodostamaa kokonaisuutta, sillä 20. luku kuvaa vielä yhden Kristuksen vihollisen, nimittäin Saatanan kukistumisen. Kuudes näky päättyi Kristuksen paluuseen ja voittoon. Seitsemäs näky kertoo ensin lyhyellä pyyhkäisyllä koko kristikunnan historian ja johdattaa siitä sitten viimeiseen tuomioon ja ikuiseseen täyttymykseen. Jaottelu vaihtelee eri selittäjillä: joidenkin mielestä 19. luvun jakeet 11–21 kuuluisivat jo tähän eskatologiseen loppunäkyyn. Se edellyttää kuitenkin paluuta alkuun 20. luvussa. Joidenkin mielestä tämä luku muodostaa oman erillisen päänäkynsä. Mutta luontevimmin tämä luku sopii viimeisen näyn johdannoksi. Tämä luku on aiheuttanut paljon turhaa kiistaa, koska tietyt piirit ovat halunneet lukea tekstiin omaa toiveajatteluaan, jolle siinä ei ole tukea. Jos pidetään mielikuvitus kurissa ja etsitään kuville selitys UT:n selkeistä suorasanaisista kohdista, siinä ei ole mitään kovin hankalaa.

Teksti on suorastaan helppoa verrattuna esim. lukuihin 8, 11 tai 16. Luku jakaantuu neljään tai viiteen kuvaan, joiden luonnollisena jatkona ovat 21. luvun alun kaksi kuvaa (uusi taivas ja maa, uusi Jerusalemi).

Ensimmäinen kuva: Saatana sidotaan (20:1–3)

1. Ja minä näin tulevan taivaasta alas enkelin, jolla oli syvyyden avain ja suuret kahleet kädessään.

Johannes näki enkelin tulevan alas taivaasta kädessään ”syvyyden” (*abyssos*) avain ja suuret kahleet. Preposition *epi* käyttö osoittaa, että näyssä ketju ikään kuin riippui enkelin kädestä molemmista päistään. Syvyys kuvattiin aikaisemmin (9:1) ikään kuin kaivoksi, jonka syvästä onkalosta johti vain kapea käytävä ylös, ja näyssä siinä oli ikään kuin lukittava kansi tai läppä. Muistettakoon nyt samalla, että olemme näyn kuvakielessä. Henkiolentoja ei voi lukita helvetin syvyyksiin materiaalisella avaimella eikä vangita aineellisilla kahleilla. Kirjaimellinen selitys siis sortuu oman mahdottomuutensa takia. Mutta kuvilla on silti vas-

tine reaalityodellisuudessa. Syvyys on helvetti, ainoa kauhea paikka tuonpuoleisessa, jota myös toisissa kohdissa kuvataan tulisena järvenä, rangaistuksen paikkana. Avain kuuluu Kristukselle Kristus-näyn (1:18) mukaisesti. Niinpä enkeli tässä selvästi esittää Kristuksen roolia tehdessään näyssä sellaista, minkä Kristus on tehnyt reaalisessa mielessä: ottanut vankeuden vangiksi ja sitonut väkevän (Luuk. 11:21-22, Kol. 2:15, 2. Piet. 2:4). Näyssä ei Kristus itse toimi, vaan antaa enkelin suorittaa sitomisen, koska Hän toimii usein enkeliensä välityksellä ja enkelin käyttö estää sekoittamasta Saatanan sitomista Kristuksen toiseen tulemuksen, joka oli edellä (19:11) esillä. Tämän näyn alussa puhutaan tapahtumasta, joka on Kristuksen ensimmäisen tulemuksen seurausta.

2. Ja hän otti kiinni lohikäärmeen, sen vanhan käärmeen, joka on perkele ja saatana, ja sitoi hänet tuhanneksi vuodeksi

Kyseessä oli Saatanan kiinniottaminen ja sitominen, sen vallan kukistaminen ja rajoittaminen. Kristuksen täytetty lunastustyö merkitsee Saatanan sitomista jokaiseen uskovaan nähden niin, ettei paha vihollinen enää ole oikeutettu häntä vaatimaan valtaansa. Paholainen voi vain kiusata häntä ja lähettää sekä pahoja alaisiaan etä maan päällä olevia välikäsiään

(pedot ja väärät profeetat) hänen kimppuunsa. Sielunvihollisesta käytetään tässä aivan samaa nimitystä: lohikäärme, vanha käärme, perkele ja saatana (kiusaa ja ja syyttäjä) kuin aikaisemmin heitettäessä hänet ulos taivaasta (12:9), sillä kyse on aivan samasta tapahtumasta Kristuksen ristinkuoleman ja voiton takia. Lohikäärme on ”vanha käärme” siksi, että esiintyi käärmeen välityksellä jo paratiisissa. Kun syyttäjä on heitetty ulos Jumalan oikeudesta, esitetään tässä Saatanan vangitseminen. Näyssä tämä kiinni ottaminen esitetään siten, että enkeli ”paketoi” (*ekrateese*) Saatanan. Miten kahletta näyssä käytettiin, ei selitetä lainkaan lähemmin. Sitominen ei kuitenkaan tässä ollut lopullinen, vaan ”1 000 vuodeksi”. Tämä symbolinen luku on yleensäkin pitkän aikakauden ilmaisu, kuten aiemmin toisessa yhteydessä oli puhe, mutta erityisesti se tarkoittaa Messiaan hallituskautta (Ps. 72) juutalaisessa tulkinnassa. Se on tässä siis merkitsemässä Kristuksen armonvaltakunnan, Uuden liiton seurakunnan aikaa, jonka jälkeen kylläkin Kristus hallitsee kunnianvaltakuntaansa ikuisesti. Armonvaltakunnan aika on siis pitkä, mutta rajoitettu, kun taas iäisyudessa ei aikaa ole, se loppuu viimeisenä päivänä Kristuksen paluun yhteydessä. Saatanan sitominen ei tässä yhteydessä myöskään liity sen voimattomuuteen evankeliumin

edessä ja uskovien kohdalla, mikä muutoin on UT:n mukaan selviö, vaan nyt tarkoitetaan aivan määrätyn luonteista sitomista.

3. ja heitti hänet syvyyteen ja sulki ja lukitsi sen sinetillä hänen jälkeensä, ettei hän enää kansoja villitsisi, siihen asti kuin ne tuhat vuotta ovat loppuun kuluneet; sen jälkeen hänet pitää päästettämän irti vähäksi aikaa.

Tämän sitomisen tarkoitus on tämän näyn kohdalla vain se, että Saatana ei ”vielä” (eti) villitsisi kaikkia kansoja yleiseen hyökkäykseen evankeliumia vastaan, ennen kuin vasta sitten, kun ne 1 000 vuotta ovat loppuun kuluneet, siis aivan armonvaltakunnan lopussa. Muistakaamme edelleenkin näyn kuvaanollisuus: Syvyyteen heittäminen ja helvetin lukitseminen tapahtuu juuri yleisen hyökkäyksen ja kohtisuoran vaikutuksen estämiseksi. Se ei muuta tosiasiaa, että paha henkiolento yhä kulkee ympäri kuin kiljuva jalopeura etsien, kenet saisi niellä (1. Piet. 5:8). Kyllä se yhä työskentelee langettaakseen pois uskosta ja näin päästäkseen langenneen kimppuun, sillä perkeleen omat ovat yhä omasta syystään tämän vallassa. Mutta jos tarkkaamme lukujen 13–19 näkyjä, huomaamme, miten lohikäärme joutuu koko Uuden liiton seurakunnan ajan toimimaan sen tuhoami-

seksi agenttiensa välityksellä: pedon, väärän profeetan, porton, sammakkohenkien ym. liittolaisensa avulla. Lopussa hänet kuitenkin ”pitää” (dei) päästää irti vähäksi aikaa. Myöhemmin näemme, miksi Jumala on päättänyt sallia tämän irti laskemisen ennen loppua.

Toinen kuva: Sielut hallitsevat tuhat vuotta (20:4-6)

4. Ja minä näin valtaistuimia, ja he istuivat niille, ja heille annettiin tuomiovalta; ja minä näin niiden sielut, jotka olivat teloitettut Jeesuksen todistuksen ja Jumalan sanan tähden, ja niiden, jotka eivät olleet kumartaneet petoa eikä sen kuvaa eivätkä ottaneet sen merkkiä otsaansa eikä käteensä; ja he virkosivat eloon ja hallitsivat Kristuksen kanssa tuhannen vuotta.

Johannes näki ensinnäkin valtaistuimia, ilmeisesti samanlaisia kuin ne, joilla vanhimmat (4:2) istuivat seurakunnan edustajina Jumalan valtaistuimen ympärillä. Valtaistuin symbolisoi voimaa, valtaa ja hallintaa. Siksi sanaa *thronos* (valtaistuin) käytetään myös Saatanan (2:13), lohikäärmeen (13:2) ja pedon (16:10) mahdista. He istuivat niille – ketkä? Subjekti käy ilmi jatkosta – sielut. Se on jatkolauseen objektina, joten käännöksessä on tois-

tettava verbi *eidon* (minä näin). Alkutekstissä on siis yksi kokonainen kuva, jonka Johannes näki, ja siihen kuului sielujen asettuminen valtaistuimille. Mitkä sielut ovat kysymyksessä? Koska näky tapahtui taivaassa ja valtaistuimet olivat taivaassa, sielut ovat siis taivaaseen tulleita Jeesuksen omien sieluja, perille päässeitä voittajia. Johannes mainitsee heistä erityisesti 1) marttyyrit, jotka on teloitettu Jeesuksen ”todistuksen” (evangeliumin) tähden, ja 2) muut Jumalan pyhät, jotka eivät sydämessään suostuneet kumartamaan petoa (valtio-mahtia) eikä sen kuvaa (väärää kirkkoa) eivätkä ottaneet pedon merkkiä otsaansa (luottamus järjen kykyihin) ja käteensä (luottamus omiin töihin ja hengellisiin suorituksiin). Näistähän oli puhetta luvun 13 yhteydessä (13:16). Petoa kumartavat poikkeuksetta (13:8) kaikki ne, joiden nimi ei ole kirjoitettu teurastetun Karitsan elämäkirjaan maailman perustamisesta asti. Kyseessä ovat siis kaikki iäisyydestä asti autuuteen valitut, joiden sielut ajallisen kuoleman jälkeen saapuvat taivaaseen eli paratiisiin. Siellä heitä odottaa valtaistuin ja osallisuus Kristuksen maailmanhallintaan, niin kuin Vapahtaja itse selvästi sanoo kirjeissään Tyatiran (2:26) ja Laodikean (3:21) seurakunnalle. Heille annettiin myös tuomiovalta, jota he käyttävät Kristuksen kanssa viimei-

sellä tuomiolla jopa enkelien yli (1. Kor. 6:2-3 ja Dan. 7:22). Mutta sitä ennen nämä sielut ”elivät” (*edzeesan*) ja hallitsivat Kristuksen kanssa (ei omin päin) 1 000 vuotta eli koko armonvaltakunnan ajan tuomiopäivän ylösnousemukseen asti.

Johannes käyttää nimenomaan sanaa *psykhai*, sielut. Hän näki heidät ruumiittomassa tilassa ennen ruumiin ylösnousemusta, aivan samoin kuin aikaisemmin viidennen sinetin avaamisen yhteydessä (6:9). Hän käyttää näistä sieluista ajallisen kuoleman jälkeisessä tilassa konstatiivisia aoristeja ”*ekathisan*” (istuivat), ”*edzeesan*” (elivät) ja ”*ebasileusan*” (hallitsivat kuninkaina). On hölmöä miettiä miten Johannes saattoi nähdä ruumiittomat sielut, kun hän näyssä näki Jumalankin, jota ei kukaan voi nähdä maallisesti, ja enkeli, jotka ovat aineettomia luotuja ”henkiä” (*pneumata*). Sanaa ”henki” (*pneuma*) käytetään kyllä myös sielusta kuoleman jälkeen, mutta Johannes ei tässä voi sitä käyttää, koska myös enkelit ovat henkiä eikä heistä ole kysymys. Kuolema ei voi vahingoittaa Kristukseen uskovaa, koska hänen sielunsa elää. Marttyyrien sieluista Johannes käyttää erikoista sanontaa, joka sananmukaisesti tarkoittaa ”mestattujen sieluja” (*psykhai toon pepelekismenoon*). Tämä on ainoa kohta, jossa UT käyttää verbiä ”*pelekidzoo*” (leikata pää poikki ”kir-

veellä”, *lekys*). On selvää, ettei Johannes tietenkään tarkoita muulla tavalla surmattujen sulkemista pois marttyyrien joukosta, esim. taivaallisen jumalanpalveluksen yhteydessä (6:9) hän puhuu ”teurastettujen” (*esfagmenoon*) sieluista. Kummallista, etteivät ”kirjaimellisesta selityksestä” uhoavat lahkot ensiksi hakkauta itseltään kirveellä päätä poikki, jotta kirjaimellisesti pääsisivät halajamaansa tuhatvuotiseen valtakuntaan (nimittäin heidän oman haaveensa mukaiseen). *Pepelekismenoon* on perfektin partisiippi, joka tarkoittaa pysyvästi mestattuna olemista, aivan kuten Karitsa näyissä usein on ”teurastettu” (*esfagmenon*). On hyödytöntä miettiä, millä tavalla Jumala näyttää kirkkaudessa marttyyrien kuolinkunnian, kun toisaalta ylösnousemuksessa on ihminen taas eheä ja täydellinen. – Jumala huolehtii siitä yhtä varmasti kuin näemme Kristuksenkin sekä kirkastettuna Kuninkaana että teurastettuna Karitsana. Siellä pätevät toiset lait kuin täällä ajan rajoitetuissa olosuhteissa.

Autuaiden sielut hallitsevat siis Kristuksen kanssa symboliset tuhat vuotta eli koko armonvaltakunnan ajan. Jakeissa 4–6 puhutaan vain tästä ”tuhatvuotisesta valtakunnasta”. Sanaa ”valtakunta” ei ole tekstissä, vaan nimitys on ihmisten muodostama. Sen sijaan on muualla puhuttu myöskin päällä taistelevien pyhien

osallisuudesta Kristuksen armonvaltakuntaan, ovathan he kuninkaallinen papisto (1. Piet. 2:9) ja Kristuksen kuningaskunta (Ilm. 1:6). Näin Johannes opettaa myös Ilmestyskirjan alussa (1:9) olevansa kirjan saajien kanssa osallinen samalla kertaa (yhdistävä *kai*) sekä ahdistukseen että valtakuntaan. Pyhät ovat siis jo salatulla tavalla täälläkin osallisia Kristuksen maailmanhallintaan, vaikka heidän kunniansa tuleekin ilmi vasta viimeisenä päivänä.

5. Muut kuolleet eivät vironneet eloon, ennen kuin ne tuhat vuotta olivat loppuun kuluneet. Tämä on ensimmäinen ylösnousemus.

Muut kuolleet eivät eläneet (tässäkin *ouk edzeesan*), ennen kuin ne 1000 vuotta olivat kuluneet loppuun. *Telesthee*i on passiivin aoristi, joka tässä yksiköllisenä tarkoittaa, että Jumala saattaa tuon aikajakson (koko Uuden liiton ajan) ”päämääräänsä” (*telos*). Kun uskovat kuolevat ruumiillisesti tuona aikana yksi toisensa jälkeen, heidän sielunsa siirtyy ajattomaan iäisyyteen, joten taivaassa heidän sielunsa elää ja saa nauttia koko tuosta symbolisen 1 000 vuoden hallinnasta ilman riippumatta siitä, tulevatko maalliseen aikaan nähden perille armon aikakauden alulla vai lopulla, sillä osallisuus Kristuksen valtakuntaan on aina osallisuutta iankaikkiseen valtakun-

taan. Näin ollen myös maan päällä taistelevat pyhät ovat salattulla tavalla jo osallisia ”tuhatvuotisesta valtakunnasta” ja elävät siinä hengellisesti, vaikka näkevätkin tämän hallinnan vastata taivaassa. Tässä ”muut kuolleet” ovat uskovien sielujen vastakohtana. Kun myös epäuskoiset yksi toisensa jälkeen kuolevat ruumiillisesti, ei heidän sielunsa sen jälkeen elä eikä osallistu mihinkään Jumalan valtakunnan etuun, vaan pysyy iankaikkisessa kuolemassa ja kokee vaivaa ”tuonelassa” eli vaivan paikassa, jota nimeä käytetään helvetistä ennen ruumiillista ylösnousemusta. Jumalattomienkin on noustava ruumiillisesti Kristuksen paluun yhteydessä, kuten Herran omatkin silloin nousevat kirkastetuina ruumiin, mutta epäuskoiset nousevat häpeässä ja kauhistavassa rappiutilassa, joka loputtomasti syvenee iankaikkisessa kadotuksessa. Heidän ainoa ylösnousemuksensa on kauhistava nousu tuomiolle, mitään toista mahdollisuutta ei enää anneta. Sitä vastoin uskovalle ruumiin ylösnousemus viimeisenä päivänä on jo toinen ihana kokemus tämän elämän jälkeen. Heti kuoltuaan heillä on taivaassa ensimmäinen ylösnousemus, nimittäin sielun ylösnousemus, ja sitten autuaan tuhatvuotisen hallinnan jälkeen koittaa toinen ylösnousemus eli ruumiin ylösnousemus kirkastettuna.

6. Autuas ja pyhä on se, jolla on osa ensimmäisessä ylösnousemuksessa; heihin ei toisella kuoleamalla ole valtaa, vaan he tulevat olemaan Jumalan ja Kristuksen pappeja ja hallitsevat hänen kanssaan ne tuhannen vuotta.

Sana ”ylösnousemus” (*anastasis*) on näissä jakeissa poikkeuksellisessa käytössä, joka Johanneksella esiintyy vain tässä luvussa. Evankeliumissa hän käyttää sitä aina yksikössä ruumiin ylösnousemuksesta, kuten yleensä muutkin UT:n kirjoittajat. Kuitenkin UT tuntee myös hengellisen ylösnousemuksen käsitteen ja Paavali viljelee sitä joskus. Niinpä Efesolaiskirje (Ef. 5:14) käyttää kääntymyksestä eli Pyhän Hengen armotyöstä peräti kolmea nimitystä: se on herätys hengellisestä unesta, hengellinen kuolleista nouseminen ja valaiseminen, jonka Kristus suorittaa. Samoin se esittää (Ef. 2:5-6) pelastuksen tulleen meille Kristuksessa niin, että se on yksin armosta. Siihen kuuluu eläväksi tekeminen yhdessä Kristuksen kanssa, herättäminen yhdessä Hänen kanssaan ja taivaallisiin asettaminen Kristuksen kanssa. Siksi tässä Johannes puhuu aivan oleellisesti samasta asiasta: hengellisestä ylösnousemuksesta. Ainoa ero on vain se, että Paavali puhuu siitä Kristuksen tapahtuneen sovitustyön ja Pyhän Hengen vaikuttaman uskon kannalta,

ikään kuin sen perusteista ja alkamisesta täällä alhaalla, kun taas Johannes puhuu sen lopputuloksesta, kun hengellisesti elävä sielu saavuttaa päämääränsä taivaassa. Tämä koskee kaikkia pyhiä kaikkina aikoina, heitä kaikkia koskee ensimmäinen ylösnousemus. Mitä sen seurauksena on tekstimme mukaan?

Ensinnäkin Johannes osoittaa nämä sielut pyhiksi – Jumalalle täysin erotetuiksi maailman hukuessa – ja autuaiksi, onnellisiksi ikuisesti. Jokainen Kristukseen uskova kokee ajallisen kuoleman jälkeen tämän ensimmäisen ylösnousemuksen toteutuneen sielulle, ja kun sielu tuomiopäivänä taas yhtyy ruumiiseen, on tämä hänelle kuin ”toinen” ylösnousemus. Häneen ei toisella kuolemalla eli iankaikkisella kuolemalla ole valtaa, tulinen järvi ei voi häntä enää nielaista. Edelleen: kristittyjen kuninkaallinen pappeus jatkuu autuaitten sielujen kohdalla taivaan temppelissä, jossa he edelleen hallitsevat Kristuksen kanssa ne 1 000 vuotta eli koko armonvaltakunnan ajan loppuun asti.

Kolmas kuva: Saatanan viimeinen kapina ja tuho (20:7–10)

7. Ja kun ne tuhat vuotta ovat loppuun kuluneet, päästetään saatanan vankeudestaan,

Kun ne 1 000 vuotta ovat tulemas-

sa täyteen – *hotan telesthee* on looginen aoristi: heti kun tuo aikajakso on saavuttamassa ”päättöksensä” (*telos*) – Saatanan päästetään vankilastaan. Passiivimuoto sisältää Jumalan toiminnan: saatun Jumalan aivoituksiin kuuluu myös se, että pahan tulee kypsyä tuomiolle ja siksi sen edellä käy sen riehunta hetkiseksi ilmi. *Fylakee* on vankila eikä ”vankeus”, kuten KR38:ssa on virheellisesti käännetty. Eihän teksti lainkaan puhu Saatanan kahleiden pois ottamisesta. Evankeliumin kahle on edelleen sitomassa vihollista niin, ettei hän voi vallata Jumalan valittuja. Syvyydestä vapauttaminen on vain yhtä rajoitettua tarkoitusta varten: epäuskoisten villitsemistä ja kokoamista yleiseen hyökkäykseen kristillistä uskoa ja puhdasta oppia vastaan, ei jatkuvan vastavallan pystyttämistä. Sellaista ei suoda lohikäärmeelle edes lopun edellä. Hän saa käyttääkseen vain ajan ”rahtusen” (*mikron khronon*). Teksti ei muutoin lainkaan sano tuon ”vähän ajan” tarkkaa pituutta, joten lahkojen opetus ajan kestämisestä 3 vuotta on tuulesta temmattu ja perustuu aikaisempien näkyjen virhetulkintaan. Verrattuna armonvaltakunnan pitkään aikaan (1 000 vuoteen) tuo ”vähä aika” on niin pikkiriikkinen silmänräpäys, ettei sitä tarvitse edes ottaa ollenkaan huomioon puhuttaessa pyhien hallinnasta Kristuksen kanssa, sehän kestää loppuun saakka ja jatkuu iäisyydessä.

**8. ja hän lähtee villitsemään
maan neljällä kulmalla olevia
kansoja, Googia ja Maagogia,
kootakseen heidät sotaan, ja
niiden luku on kuin meren
hiekkaa.**

Kuva jatkuu tästä Saatanan irti-pääsyn tarkoituksesta: hän lähtee villitsemään kansoja taisteluun (*eis polemon*). *Polemos* on oikeastaan kamppailu, yhteenotto, ei ”sota”, kuten usein käännöksissä, mikä on viemässä ajatukset johonkin pitkäaikaiseen. Lopussa olevasta ahdistuksesta Kristus kuitenkin sanoo, että valittujen tähden ne päivät lyhennetään (Matt. 24:22), koska muutoin kukaan ei voisi pelastua. *Ta ethnee* tarkoittaa tässä perusmerkituksen mukaisesti pakanakansoja, siis epäuskoisia Jumalan kansan, pyhän yhteisen seurakunnan vastakohtana. ”Maan 4:llä kulmalla” on kuvailmaus, joka meille on kartasta tuttu: nämä epäuskoiset ovat kaikkialla, joka ilmansuunnassa, ja Saatanan villitsemä joukko on yleismaailmallinen. Näky käyttää tästä joukosta nimeä Gog ja Magog, sillä samaa yleistä hyökkäystä Kristuksen kirkkoa vastaan Hesekiel (Hes. 38–39) kuvaa VT:n kielellä ja Vanhan liiton aikuisilla käsitteillä. Tässä näemme saman hyökkäyksen Uuden liiton valossa toteutuvan siten, että Saatana, joka Kristuksen voitosta lähtien on ollut kykenemätön itse välit-

tömästi toimimaan ja kokoamaan kaikkia evankeliumin vihollisia yleishyökkäykseen, saa lopussa tilaisuuden yrittää tätä, vaikka sen mielettömyys on hänellekin ilmeinen. Viha Jumalaa ja Kristusta kohtaan sokaisee kuitenkin hänet tässä asiassa. Epätoivoinen yritys kokoaa kuitenkin suuren joukon: epäuskoisia on laskemattomasti kuin meren hiekkaa.

Näemme tästä, ettei Gog ja Magog edusta mitään maallista sotaa, joskin Hesekielin luvut 38–39 sisältävät myös mahdollisuuden ulkonaisenkin sodan puhkeamiseen Lähi-Idässä lopun lähetessä. Tässä kuitenkin kokonaiset kansat ovat hyökkäämässä, ei vain sotajoukot. Kaikki epäuskoiset järjestään käyvät kaikkialla maailmassa evankeliumin ja uskon kimppuun: niin ateistit kuin agnostikot, niin jalot humanistit kuin rasistit, niin kapitalistit kuin sosialistit, niin oppineet kuin oppimattomat, niin mustat kuin valkoiset, niin pakanat, muslimit, mormonit, jehovalaiset ja uususkonnot kuin nimikristityt ja väärät kirkotkin, niin suuret kuin pienet kaikki yhdessä käyvät tuhoamaan evankeliumin puhdasta oppia ja vainoamaan sitä tunnustavia. Jeesus opettaa (Matt. 24:14), että tämä valtakunnan evankeliumi (armonvaltakunnan ilosanoma) saarnataan kaikkialla maailmassa todistukseksi kaikille kansoille ja vasta sitten tulee maailmanloppu. Tä-

män todistustehtävän kirkko on täyttänyt siihen mennessä, mutta kaikki kansat eivät silti ole uskoneet kuulemaansa evankeliumia eivätkä sitä vastaanottaneet. Myös ulkonainen kristikunta on lopun edellä opillisesti niin välinpitämätön, suolansa menettänyt, rikkinäinen, lakiuskoa täynnä ja armon evankeliumiin kylästynyt, että Jeesus huokaa: Kun Ihmisen Poika tulee, löytäneekö Hän uskoa maan päältä? (Luuk. 18:8.) Hän löytää kyllä komeita katedraaleja, liehuvia viittoja ja kauniita alttareita, suitsutusta ja virtten pauhinaa, leegion kristillisiä puolueita, yhteisöjä ja järjestöjä, mahtipontisia massakokouksia ja oppineita viisasteluja, paljon harhaoppisia kirjoja, joiden tekemiselle ei loppua näy, mutta löytäneekö Hän sitä ainoaa tarpeellista, jota Hän tahtoo: lapsenmielistä uskon yksinkertaisuutta, joka elää kokonaan armon varassa ja sanoo: Puhu, Herra, palvelijasi kuulee!

9. Ja he nousevat yli maan avaruuden ja piirittävät pyhien leirin ja sen rakastetun kaupungin. Mutta tuli lankeaa taivaasta ja kuluttaa heidät.

”He nousevat yli maan avaruuden” tarkoittaa: he nousevat Saa-tanan villitsemänä kapinaan Jumalaa vastaan koko maailman laajuudelta, yleismaailmallisesti. Tuo luvuton joukko, joka on

kuin meren hiekka, täyttää koko maanpiirin niin, että ”pyhien leiri ja sen rakastettu kaupunki” – Uuden liiton kielellä: ”pyhä yhteinen seurakunta” (*Una Sancta*) eli hengellinen Siion ja Jerusalem – tuntee olevansa yltympäri piiritetty. Koska piiritys kattaa alkukielen mukaan koko maan laajuuden eli koko planeetan, ei voi olla kysymys mistään maallisesta kaupungista tai paikasta, ei myöskään hengellisestä näkyvästä kirkosta.

Tässä on kyse pyhien yhteydestä, Kristuksen näkymättömästä kirkosta, evankeliumiin uskovien yhteisöstä, jonka äitinä ei ole maallinen Jerusalem, vaan se, joka ylhäältä on (Gal. 4:26). Kun Vanhan liiton kansa kulki erämaassa kohti luvattua maata, Mooses kertoo kansan asuneen leirissä. Niin myös maan päällä taisteleva Uuden liiton kansa on korpivaelluksella kohti taivaallista Kanaania ja asuu täällä vielä paimentolaisten tavoin leirissä. Kuitenkin kirkko on samalla täällä Siion, ”Jumalan kaupunki” (*civitas Dei*).

Kristuksen paluu tekee kuitenkin tästä hyökkäyksestä äkkilopun: tuli lankeaa taivaasta ja kuluttaa heidät. Se on näkyvä ja koko maailman yht’aikaa kattava (Matt. 24:27). Kristus ilmestyy tulen liekissä ja kostaa silmänräpäyksellisesti kaikille vastustajilleen yht’aikaa (2. Tess. 1:6-10), ”kun Hän sinä päivänä tulee”. Se on ”silmänräpäys” (*atomon*), ato-

misekunti, joka katkaisee tämän planeetan historian kuin veitsellä leikaten (1. Kor. 15:52). Siinä hetkessä tapahtuu myös kaikki muukin: kaikkien kuolleitten ylösnousemus, uskovienmuuttuminen, yleinen tuomio ja maailmanloppu.

10. Ja perkele, heidän villitsijänsä, heitetään tuli- ja tulikivijärveen, jossa myös peto ja väärä profeetta ovat, ja heitä vaivataan yöt päivät, aina ja iankaikkisesti.

Perkeleen rangaistus todetaan yksinkertaisesti: hänet heitetään tuli- ja tulikivijärveen, ikuisen kadotukseen. Kun Johannes näki sielä myös pedon ja väärän profeetan, hän viittaa niiden tuomioon, joka on jo aiemmin kerrottu kuuden näyn lopussa (19:20). Siinä kuvattiin myös yleiseen hyökkäykseen osallistuneiden täydellinen tuho drastisin, voimakkaasti vaikuttavin kuvin. Kaikki Kristuksen viholliset joutuvat elävinä ruumiin ja sielun puolesta helvettiin, jossa heitä vaivataan (Jumala rankaisee) lakkaamatta ja katkeamatta, yöt päivät, aina ja iankaikkisesti. Jumalan vanhurskas viha ei ole sadistista tai kostonhimoista, vaan vastustajien itselleen hyvin ansaitsemaa. Siksi uuden käännöksen ”kidutetaan” on outo, koska se johtaa helposti kummallisiin ajatuksiin Jumalasta.

Neljäs kuva: Kristuksen valtaistuin ja maailmanloppu (20:11)

11. Ja minä näin suuren, valkean valtaistuimen ja sillä istuvaisen, jonka kasvoja maa ja taivas pakenivat, eikä niille sijaa löytynyt.

Jae 11 esittää Kristuksen paluun jälleen uudella tavalla: Johannes näki suuren valkean valtaistuimen. Se on sama Kristuksen tuomioistuimien kuin Matteuksen evankeliumissa (Matt. 25:31) ja Korinttolaiskirjeessä (2. Kor. 5:10). Tuomari istuu valtaistuimella, koska Hän on samalla Kuningas, joka jakaa oikeutta valtaistuimeltaan. Jeesus panee toimeen viimeisen tuomion molempien luontojensa puolesta, sillä Hän on saanut (ihmisluonnon puolesta) vallan tuomita, koska Hän on ”Ihmisen Poika” (*ben ’adam*). Se on jumalallinen valta, joka Pojalle kuuluu jumaluuden puolesta ja josta Jeesus itsekin puhuu (Joh. 5:27). Kirkkauden valtaistuin on valkea, se on pyhyyden väri. Käsittämätöntä sekasotkua on dispensationalistien opetus useammista Kristuksen tulemuksista, vaikka Raamattu käyttää sanaa *parousia* (Kristuksen tulemus) aina yksikössä, ja samoin monista eri tuomioista, vaikka Raamattu puhuu viimeisestä tuomiosta aina yksikössä.

Jos jokainen valtaistuin ja tuomio erotetaan eri asiaksi, saadaan

jopa puoli tusinaa eri tuomioita ja valtaistuimia, täysi eskatologinen kaaos. Varsinkin tämän jakeen ”valkoistuin” (”valkea valtaistuin”, toim. huom.) pyritään erottamaan erilleen muista. Suurin syy on halu hinnalla millä hyvänsä kumota Paavalin selvä sana (2. Kor. 5:10), että meidän kaikkien on ilmestytävä Kristuksen tuomioistuimen eteen. Koska siinä ovat sekä hyvät että pahat, ei voi olla kyseessä mikään muu kuin viimeinen tuomio.

Lahkohenki ei voi sietää ajatusta viimeiselle tuomiolle tulemisesta, koska se saa ihmisen kuvittelemaan olevansa pyhempi ja parempi kuin muut ihmiset, varsinkin muut kristityt. Selvää on, että valtaistuimella ”Istuja” (*katheemmenos*) on Kristus. Tätä edellyttävät edellä mainittujen kohtien lisäksi myös Jeesuksen sanat Laodikean seurakunnalle (3:21) ja näky valkoisella hevosella ratsastavasta Uskollisesta ja Totisesta (19:11). Kun Isä myös neljännessä luvussa istuu valtaistuimella, on tämä osoituksena siitä, että Jeesus on tosi Jumala ja samaa olemusta Isän kanssa. Kun Kristus istuu kirkkautensa valtaistuimelle, taivas ja maa pakenevat Hänen kasvojansa, Hänen läsnäolonsa kirkkautta. Toisin sanoen: samalla tapahtuu koko nykyisen universumin, koko maailman muodon katoaminen, maailman loppu ja sen tilalle samalla kertaa tuleva uusi luominen, uusi taivas ja maa, joista sitten puhutaan enemmän 21. luvussa.

Viides kuva: Viimeinen tuomio (20:12-15)

12. Ja minä näin kuolleet, suuret ja pienet, seisomassa valtaistuimen edessä, ja kirjat avattiin; ja avattiin toinen kirja, joka on elämän kirja; ja kuolleet tuomittiin sen perusteella, mitä kirjoihin oli kirjoitettu, tekojensa mukaan.

Tässä kuvataan kaikki kuolleet Kristuksen valtaistuimen edessä seisomassa. Viisastelijat luulevat, etteivät Kristuksen palatessa elossa olleet olisi siellä, koska heistä ei puhuta, mutta se on itsestään selvää samoin kuin jae 11:18, joka on tämän jakeen rinnakkaiskohta kolmannen näyn lopussa. Kristus on tuleva tuomitsemaan eläviä ja kuolleita (2. Tim. 4:1).

Kaikki kuolleet ovat siis läsnä, suuret ja pienet, lapsetkin. Itse ylösnousemusta ei tuttuna asiana tässä tarvitse kuvata, se on ilman muuta tapahtunut Kristuksen ilmestyessä. Kukin nousee kuolleista omassa ruumiissaan sen kokoisena kuin eläessään. Kun toisaalta kaikki synnin ja katoavaisuuden jäljet ovat poissa, on ylösnousemusruumis Herran omilla ihailla. Enempää meille ei ole ilmoitettu tuon käsittämättömän ihmeen yksityiskohdista, se on uskon asia Jumalan lupausten varassa. ”Kirjat avattiin” on kaunis kuvailmaisu, joka on otettu antiikin tuomioistumista. Sinänsä kaikkittietä-

vä Kristus ei tarvitse materiaalisia kirjoja tunteakseen ihmisten sydämet ja teot. Viimeinen tuomio ei ole myöskään pitkälinen prosessi, jossa vuositolkulla tai päiväkausia jahkattaisiin yksityisiä tapahutumia, vaan Tuomari tietää kaiken ja tuomio on heti selvä, sillä Jeesus itse sanoo enkelien erottavan pahat vanhurskaista jo tuomiolle tultaessa (Matt. 13:49), joten Kuningas heti asettaa valittunsa, lampansa oikealle ja vuohet (epäuskoiset ja itsehurskaat) vasemmalle puolelleen tuomion julistamisen edellä (Matt. 25:32-33). Niinpä näyssä kirjojen avaaminen osoittaa tuomion tapahtuvan Jumalan Sanan mukaisesti ja kaiken tapahtuneen olevan Kristuksen kaikkittietävässä muistissa. Ne, jotka ilman lakia ovat syntiä tehneet, myös ilman lakia hukkuvat, kun taas lain alaisina syntiä tehneet tuomitaan lain mukaan (Room. 2:12). Itsehurskaat hukkuvat lain alla, johon he ovat sokeudessaan luottaneet. Mutta, Jumalan kiitos, Karitsa on avaava toisen kirjan, elämän kirjan, johon jokainen valittu on kirjoitettu jo ennen maailman perustamista, ja siksi valitut tuomitaankin evankeliumin mukaan, ei lain. Tätä Jeesus tarkoittaa sanoessaan (Joh. 5:24), ettei häneen usko-va joudu tuomittavaksi (tuomioon, *krisis*). Se ei siis tarkoita, etteikö hänen Raamatun selvän opetuksen mukaisesti tule saapua Kristuksen tuomioistuimen eteen, vaan sitä, ettei hän siellä joudu tuomituk-

si kadotukseen. Se on hänelle julkinen autuuttamistilaisuus. Uskova ei siis tuomita lain mukaan, vaan evankeliumin, joka pyyhkii syntimme pois anteeksiantamuksella. Jäljellä on vain Herran lahjoittama usko ja uusi elämä, ja sen mukaisista teoista näytetään toteen valittujen usko. Sitähän maailma ei voi noteerata, koska me emme voi nähdä sydämiin. Siksi tuomiolla näytetään toteen valittujen usko heidän hyvistä teoistaan eikä yhtäkään heidän syntiään vedetä esille, kun taas epäuskoisten synti näytetään toteen heidän laiminlyönneistään eikä yhtäkään heidän todellista tai luultua hyvää tekoaan noteerata. Näin Jeesus esittää asian (Matt. 25:34-46), ja näin pysyy myös voimassa sana ”tekojen sa mukaan”.

13. Ja meri antoi ne kuolleet, jotka siinä olivat, ja Kuolema ja Tuonela antoivat ne kuolleet, jotka niissä olivat, ja heidät tuomittiin, kukin tekojensa mukaan.

Tässä mainitaan joitakin esimerkkejä edellä kuvatuista kuolleista, jotka siis ovat mukana tuolla tuomiolla. Äärimmäiset dispensationalistit joutuvat tästäkin tekemään jonkin uuden eri tuomion ja näin opetetaan aivan nurinkurisesti: ensin tuomitaan suuret ja pienet tekojensa mukaan, sitten tuomitaan meereen hukkuneet ja sitten vasta Kuolema ja Tuonela antavat niissä ole-

vat kuolleet tuomittaviksi tekojensa mukaan. Mutta kuinka ne enää voivat antaa kuolleita, jos ne jo ovat ”valkoistuimen” edessä edellisen jakeen mukaan? Täytyy olla kyse siellä mainittuun joukkoon kuuluvista ja samasta tuomiosta. On lohdullista tietää mereen haudattujen tai hukkuneiden nousevan kuolleista kaikkien muiden tavoin viimeisenä päivänä. ”Kuolema ja Tuonela” on sama ilmaus kuin Jeesuksella Ilmestyskirjan alkuluvussa (1:18). Hänellä on niiden avain, joten ajallisen kuoleman on luovutettava kaikki kuolleet, jotka ovat haudoissa, ja Tuonelan, vaivan paikan, on luovutettava epäuskon vallassa kuolleiden sielut ylösnousemuksensa tuomiolle.

14. Ja Kuolema ja Tuonela heitettiin tuliseen järveen. Tämä on toinen kuolema, tulinen järvi.

Ylösnousemuksen jälkeen viimeinen vihollinen, kuolema on hävitetty ainiaaksi (Jes. 25:8). Myöskään ”Tuonela” (*haadees*) ei enää tarvita sielujen vaivan paikkana, vaan siinä olleet joutuvat ruumiineen sieluineen tuliseen järveen. Epäuskossa kuolleet nousevat kuoleman turmelemina suuressa häpeässä, ja he joutuvat tuliseen järveen tämän viimeisen vihollisen vankeina. Näin jää Kuolema ja Tuonela kaikkine epäuskoisineen helvetin lieskojen syleilyyn, kun taas uskovat ovat jo täällä eläessään siirtyneet kuolemasta elämään. Heihin ei toisel-

la kuolemalla, tulisella järvellä ole mitään valtaa. Korinttolaiskirjeen sanat ”Vihollisista viimeisenä kukistetaan kuolema” (1. Kor. 15:26) toteutuvat.

15. Ja joka ei ollut elämän kirjaan kirjoitettu, se heitettiin tuliseen järveen.

Tuomionäky päättyy juhlalliseen loppukaneettiin: Jokainen ihminen, jonka nimi ei ollut viimeisellä tuomiolla kirjoitettu elämän kirjain, heitettiin tuliseen järveen. Elämän kirja on todellisuudessa itse Kristus, ja joka Häneen uskoo, on elämän kirjaan kirjoitettu. Koska valittujen nimet ovat kirjoitetut jo ennen maailman perustamista, seuraa siitä, että Jumala saat-
taa heidät ajassa uskoon armonvälineillä ja säilyttää heidät samoin armonvälineillä uskossa loppuun saakka. Kukaan ei tule autuuden osallisuuteen ilman Kristusta ja ilman armonvälineitä jonkin pelkän absoluuttisen valinnan nojalla. Kääntäen: Jokainen, joka täällä ajassa tulee uskoon ja täältä uskossa lähtee, on Jumalan iäisessä armovalitsemuksessa kirjoitettu elämän kirjaan. Jokainen, joka hukkuu, joutuu kadotukseen oman itsepintaisen vastustuksensa ja epäuskossa pysymisensä tähden vastoin Jumalan yleistä armotahtoa, vastoin Kristuksen valmistamaa ja lahjoittamaa pelastusta ja vastoin Pyhän Hengen määrätietoista toimintaa jokaisen ihmisen saatta-

miseksi autuuteen. Kukaan ei jää epäuskoon ja huku kadotukseen siksi, että hänet olisi Jumala sinne ennalta määrännyt (Calvinin väärä oppi). Ne, jotka vain ajaksi uskovat, mutta sitten lankeavat pyysyvästi pois uskosta, eivät ole valittuja eikä heidän nimeään tuomiopäivänä löydetä elämän kirjasta, vaikka he joskus olisivatkin tunteneet Vapahtajan jonkin aikaa. Lopuksi: epäuskoisilla ei ole enää tämän elämän jälkeen toista mahdollisuutta, vaan tulinen järvi on ikuinen eikä kadotuksesta voi päästä pois. Origeneen oppi ”pa-

hojen ja perkeleiden pelastuksesta” *apokatastasis*) on vastoin Raamatun selvää ilmoitusta.

Kadotetut jäävät ikuisesti palaamaan helvetin tulijärveen, mutta Johannes siirtyy jatkossa kuvaamaan autuaitten onnea. Seuraavan luvun alussa on vielä kaksi tähän yhteyteen kuuluvaa kuvaa ja sitten koko Ilmestyskirjan juhlava päätösnäky.

Raimo Koski-Homi, Johanneksen ilmestys, s. 152–166. Suomen vapaa evankelisluterilainen seurakuntaliitto 2011.

KESKUSTELUA:

MATTI VÄISÄSEN KOMMENTTEJA REIJO ARKKILAN UUSIMMAN KIRJAN JOHDOSTA

Concordia ry julkaisi vuoden 2024 lopulla Teol. tri *Reijo Arkkilan* uusimman kirjan, 125-sivuisen pamfletin otsikolla ”*Kaste, uudestisyntyminen ja lapsen usko*”. Kirjasen alaotsikon sanat ”Keskustelua Suomessa kaksi vuosisataa” rajaavat teeman tarkastelun kahteen viimeiseen vuosisataan. Kirjasen sisällysluettelossa on peräti 97 otsikkoa. Näin ollen kunkin otsikon tarkastelulle jää tilaa sivun verran, joten vaarana on otsikon tarkastelun yksipuolisuus. – Yritys on kuitenkin hyvä. Siitä kiitokset Reijo-tohtorille.

Kirjasensa ”Alkusanoissa” Arkkila kiittää *Seppo Suokunnasta*, *Heikki Haatajaa*, *Hannu Halosta*, *Hannu Lehtosta* ja poikaansa *Martti Arkkilaa* arvokkaasta palautteesta kirjoitustyön aikana. Kirjasen suosittelijoina takakanassa Mainitaan *Heikki Haataja* ja *Markku Niemelä*.

Seuraavassa kommentoin enimäkseen sitä, mitä Arkkila on sanonut kirjasessaan allekirjoittaneen kasteteologiasta. Samalla yritän huomioida myös heitä, jotka eivät keskusteluumme entuudestaan tunne.

1. Arkkilan terminologia

Aloitán kuitenkin sillä, miten Arkkila käyttää teologisia termejä kirjassaan

- a. Esimerkiksi sanaa ”uudestisyntyminen” Arkkila käyttää varsin mielivaltaisesti. Tämä käy ilmi mm. hänen tuhlaajapoikakertomuksen selityksessään:

”Joka oli kuollut ja heräsi eloon” (Lk. 15:24). Siis tässäkin yhteydessä voidaan käyttää sanaa uudestisyntyminen. Tuhlaajapoika oli isänsä lapsi vieraallakin maalla. Mutta siellä hänen elämänsä olisi tuhoutunut, jollei olisi tapahtunut paluuta kotiin. Paluuta takaisin, uskoon tuloakin, voidaan siis nimittää uudestisyntymiseksi.” (Arkkila, s. 12.)

Mielestäni ”eloon herääminen” ja ”uudestisyntyminen” eivät ole synonyymejä, samaa tarkoittavia termejä, eikä ainakaan Raamattu niitä sellaisina käytä.

- b. Heti muutamaa sivua myöhemmin F. G. Hedbergin kasteteologiaa selittäessään Arkkila sanoo Lauri Koskenniemen suomentaman Hedbergin kastekirjan esipuheeseen viitaten näin:

”Varsin mielenkiintoinen on uudestisyntymistä koskeva luku, josta käy ilmi Hedbergin *tunnustuskirjojen mukainen opetus* niin kasteessa kuin uskoontulossa tapahtuvasta uudestisyntymisestä (kursiv. MV)” (Arkkila, s.17).

Totuus on, että Lauri Koskeniemi ei suomentamansa Hedbergin kastekirjan sivulla 9, johon Arkkila viittaa, puhu uudestisyntymisestä sanaakaan. Sen sijaan Koskeniemi kirjoittaa ko. sivulla seuraavasti:

”Jumala löydetään vain siinä asussa, johon hän itse on verhoutunut, nimittäin lihaan tullessa Kristuksessa ja sen mukaisesti paitsi sanassa nimenomaan kasteessa ja ehtoollisessa Kristuksen asetuksen mukaisesti. Sakramentit ovat näkyvä sana.” (Hedberg, s. 9.)

Mielestäni noin väljä sanojen tulkinta ei ole oikein, se harhauttaa.

- c. Kirjansa sivulla 79 Arkkila väittää minun sanovan kirjassani ”Joka uskoo ja kastetaan, pääsee taivaaseen” (v. 2005) seuraavasti: ”*Kristillinen usko* sijoittuu pelastavan uskon ja pelastetun uskon välille.” (Kursiv. MV).

Väitän, etten ole koskaan moista esittänyt, eikä väitteessä olisi mitään mieltäkään. Sen sijaan sanon kirjani sivulla 27 seuraavasti: ”*Kristillinen kaste* sijoittuu pelastavan uskon ja pelastetun uskon väliin.” Mutta sehän on aivan eri asia.

- d. Kirjansa sivulla 72 Arkkila sanoo: ”Erikoista on Matin opetus, että Raamattu puhuu kahdenlaisesta uskosta, jonka kautta pelastutaan ja pelastetun uskosta.” Hän toistaa oikeastaan saman kirjansa sivulla 95: ”Matti Väisäsen opetuk-

sen erikoisuuksia on puhe *kahdenlaisesta uskosta*.” Sivulla 73 Arkkila summaa: ”Tämä opetus *kahdenlaisesta uskosta* tulee voimallisesti esiin Matin kaikissa kastekirjoissa” (kursiivoinnit, MV).

Toisin kuin Arkkila väittää, kyseinen termi esiintyy ilmeisesti vain kerran kirjani ”Pyhä kaste Raamatussa” I painoksessa (s. 245). Myöhemmin olen kaikissa kirjoissani käyttänyt johdonmukaisesti termiä ”uskon kaksi vaihetta” tai joskus termiä ”uskon kaksinaisuus”, koska pelkän sanan kautta ja *kasteessa* sanan kautta saadussa uskossa on kysymys samasta Pyhän Hengen työstä, edellisessä pelastuksen lupauksen synnyttämästä uskosta sanan kautta ja jälkimmäisessä kasteessa saadusta pelastetun uskosta, joka on samalla edellisen täyttymys. – Kysyn, miksi Arkkila toistelee kerran käyttämäni termiä, mutta unohtaa vakiotermiä?

e. Vielä yksi huomionarvoinen kysymys sanojen merkityksistä. Arkkila kirjoittaa kirjani ”Kaste, usko ja pelastus” (v. 2013) viitaten:

”Pieperin jälkeen Matti arvostelee minun opetustani, jossa pidän mahdollisena käyttää uudessytymis-sanaa myös myöhemmästä uskoontulosta. Sitten Matti pohtii, opetanko kahden pelastuksen tapaa. Näin en opeta nyt enkä ole koskaan opettanut!” (s. 81-82). Myöhemmin kirjassaan Arkkila

sanoo painokkaasti: ”Opetusta tai puhetta *kahdesta erilaisesta pelastuksen tiestä* en ymmärrä (kursiv. MV). On vain yksi pelastuksen tie, Kristuksen ristin työn kautta avattu tie.” (s. 96.)

En minäkään ymmärrä, en alkuunkaan enkä ole koskaan sellaista opettanutkaan. Jeesus sanoo Raamatussa itseään tarkoittaen: ”*Minä olen tie ja totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani*” Jh 14:6). Jeesus puhuu tässä itsestään. Hän yksin, hänen pyhä elämänsä ja kuolemansa ristillä, on meidän pelastuksemme ainoa syy, perusta. Sen sijaan meidän pelastuksemme välineellinen syy on armonvälineitten kautta saatava usko. Me pelastumme Kristuksen tähden uskon kautta, jonka armonvälineet meille antavat. Täydellinen pelastuksen evankeliumi sisältää nämä kaksi: Kristuksen ja armonvälineet pelastuksesta osalliseksi pääsemiseksi. Kun puhun kirjoissani ”kahdesta pelastuksen tavasta”, tarkoitan aina pelastuksen välineellistä syytä, sitä, pääsemmekö me pelastuksesta eli Kristuksesta osallisiksi ainoastaan sanan kautta kasteessa vai myös sanan kautta ilman ja ennen kastetta. En käytä koskaan pelastuksen välineellisestä syystä eli pelastuksen tavasta termiä ”**tie**”, koska Jeesus ja Raamattu käyttävät sitä yksinomaan Jeesuksesta itsestään eli pelastuksen perustasta.

Minusta näyttää siltä, että kun minä puhun ”kahdesta pelastuk-

sen tavasta” tarkoittaen armonvälineitä: sanaa ja kastetta pelastuksen välineinä, Arkkila tulkitsee minun puhuvan ”pelastuksen perustasta”, joka on yksin Kristus. Pelastuksen perustus, yksin Kristus, ja pelastuksen välineet ovat kaksi eri asiaa.

2. Uudestisyntyminen Arkkilan mukaan

Kirjansa sivulla 44 Arkkila sanoo Raamatun ja Tunnustuskirjojemme opettavan uudestisyntymistä kolmessa eri yhteydessä: 1) kasteessa, 2) uskoon tultaessa ja 3) kirkkauden valtakuntaan pääsystä (s. 44, 46).

Käsityksensä perusteluksi Arkkila viittaa kirjassaan 1. Pietarin kirjeeseen ja Frans Pieperin opetukseen (s. 77).

Arkkilan kirjasta ei mielestäni käy yksiselitteisen selvästi ilmi, pitääkö hän kastetta pelastukseen välttämättömänä vai seuraako hän Pieperin opetusta myös sillä osin, että pikkulapset uudestisyntyvät ja pelastuvat kasteessa, koska he eivät kykene ymmärtämään sanaa, mutta aikuiset ihmiset uudestisyntyvät ja pelastuvat aina sanan(saarnan) kautta ennen kastetta. Pieperin mukaan pelkän sanan kautta uudestisyntyneille ja pelastuneille aikuisille kaste on pelastuksen sinetti, ei armon ja pelastuksen väline (ks. Pieperin dogmatiikan suom. laitos, v. 1961, s. 489–506).

Väitän, että Jeesuksen (Jh 3:5) ja koko Raamatun mukaan kaste on kaikille pelastukseen välttämätön. Raamatussa kaste pysyy koko ajan armonvälineenä kaikille, ja pelastuksen sinetti on kasteessa saatu Pyhä Henki, ei kaste.

Arkkila ei ole näkemystensä kanssa suinkaan yksin, sillä valtaosa luterilaisten kirkkojen konservatiivisistakin teologeista sekä Suomessa että Suomen ulkopuolella opettaa nykyisin Pieperin tavoin (osittain ehkä Pieperin vaikutuksesta).

Suomessa pientä vähemmistöä edustavat ne luterilaiset, joiden mukaan uudestisyntyminen voi tapahtua sekä Raamatun että Tunnustuskirjojen mukaan vain kerran kunkin ihmisen elämässä, ja se tapahtuu sanan kautta pyhässä kasteessa, joten kaste on välttämätön pelastukseen. Mainittua vähemmistöä Arkkilan kirjassa edustavat mm. seuraavat suomalaiset teologit: Fredrik Gabriel Hedberg (1811–1893) ainakin pääteoksessaan kasteesta ”Baptismin kumoaminen ja Pyhän Kasteen puolustus” (v. 1955), Emil Teodor Gestrin (1831–1895), Johannes Bäck 1850–1901), saksalainen J. H. Leiner (1830–1868), K. E. Salonen (1883–1998), Eeli J. Hakala (1886–1963). Nuoremmista teologeista, mutta jo kirkkauteen ylennetyistä, ainakin Simo Kiviranta ja Anssi Simojoki opettivat elämänsä lopulla kanssani samoin.

Tämän toisen (2.) kohdan alus-

sa Arkkila mainitsee kolmannesta yhteydestä, jossa suomalaiset Raamatut käyttävät sanaa ”uudestisyntyminen”: *Niin Jeesus sanoi heille: ”Totisesti minä sanon teille: siinä uudestisyntymisessä, jolloin Ihmisen Poika istuu kirkkautensa valtaistuimella, saatte tekin, jotka olette minua seuranneet, istua kahdellatoista valtaistuimella ja tuomita Israelin kahtatoista sukkunutta”* (Mt 19:28).

Jeesus puhuu tässä aikojen lopulla tapahtuvasta ylösnousemuksesta suomalaisten Raamatun käännösten mukaan ’uudestisyntymisenä’. Tosin alkutekstissä on tässä sana *palingenesia*, jonka perusmerkitys on ’uudesti luominen’. Niinpä esim. monet englanninkieliset Raamatut eivät puhukaan tässä kohdassa ’uudestisyntymisestä’ vaan ”kaiken uudistumisesta” (– at the renewal of all things –).

3. Uudestisyntyminen ja pelastus Raamatun mukaan

Olen kirjoissani opettanut, että Raamatun mukaan uudestisyntyminen Pyhästä Hengestä Jumalan lapseksi ja pelastuminen tapahtuu vain kasteessa, ja että kaste on pelastukseen välttämätön ja on ainutkertainen tapahtuma kunkin ihmisen elämässä.

- *Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni, kastamalla heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen* (Mt 28:19). Ts. Ilman kastetta

ei voida tehdä opetuslapsia.

- *Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen.* (Mk 16:16). Ts. Ilman kastetta ja uskoa ei voida pelastua.
- *Jeesus vastasi: ”Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan”* (Jh 3:5). Ts. Kaste ja siinä Pyhästä Hengestä (uudesti)syntyminen ovat pelastukseen välttämättömiä.
- *pelasti hän meidät, ei vanhurskaudessa tekemiemme tekojen ansiosta, vaan laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta,* (Tt 3:5). Ts. Kaste pelastaa, koska siinä me uudestisyntymme ja saamme Pyhän Hengen. Sekä edellä (Jh 3:5:ssä) että tässä (Tt 3:5:ssä) (uudesti)syntymistä osoittava verbi on aoristissa, joka yhdistää vedestä ja Hengestä syntymisen yhdeksi tapahtumaksi. Sen tähden vedestä syntyminen ja Hengestä syntyminen eivät voi olla kaksi erillistä / eriaikaista tapahtumaa.

Jos kiellämme kasteen ja siinä tapahtuvan uudestisyntymisen välttämättömyyden pelastukseen, joudumme ristiriitaan mm. juuri mainitsemiäni Jeesuksen ja apostolien sanojen (Raamatun) kanssa.

Välttääkseen mainitun ristiriidan esim. Pieper opettaessaan ai-

kuisten pelastumista ennen ja ilman kastetta pelkän sanan kautta joutui turhentamaan Jeesuksen opetuksen mainituissa Jh 3:5:ssä selittämällä, ettei Jeesus puhu kyseisessä kohdassa kristillisestä kasteesta, vaan Johanneksen kasteesta, vaikka se on sekä Jeesuksen että Johanneksen itsensä opetuksen vastaista. Samasta syystä Pieper joutuu turhentamaan Paavalin opetuksen Apt 19:1-7:ssä selittämällä, ettei Paavali kastanutkaan mainittuja Johanneksen kasteen saaneita kristillisellä kasteella, vaan vain siunasi heitä.

Raamatun mukaan aikuiset uudestisyntyvät ja pelastuvat kasteessa samalla tavalla kuin lapsetkin. Jo ensimmäisenä helluntaina Pietari neuvoi niitä, jotka olivat sanansaarnan kautta hätäntyneet pelastuksestaan: *Tehkää parannus ja ottakoon (alkukielessä passiivi) kukin teistä kasteen (tulkoon kukin teistä kastetuksi) Jeesuksen Kristuksen nimeen syntienne anteeksisaamiseksi, niin te saatte Pyhän Hengen lahjan* (Apt 2:38).

Mielestäni Raamattu ei missään opeta uudestisyntymistä ja pelastusta kasteen ulkopuolella. (Samaritan herätys (Apt 8) ja Korneliuksen perhekunnan kääntymys (Apt 10) ovat poikkeustapauksia kristillisen kirkon syntyvaiheessa. Edellisessä Jumalan valtakunnan ovi avattiin puolipakanoille ja jälkimmäisessä täyspakanoille. Juutalaisille Jumalan valtakunnan ovi oli avattu helluntaina Jerusalemissa.)

Ja jos opettaisi, silloin Raamattu olisi ristiriitainen kirja, sillä jo Jeesuksen sanat Johannes Kastajalle: *Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan* (Jh 3:5) sulkee muut uudestisyntymisen välineet pois.

Suurin osa suomalaisista teologeista, jotka ovat sitä mieltä, että kaste ei ole ainoa uudestisyntymisen väline, vaan uudestisyntyminen voi tapahtua varsinkin aikuisten kohdalla yhtä hyvin sanan kautta, perustelevat käsitystään ennen muuta seuraavilla kahdella Raamatun jakeella: 1 Kr 4:15; 1 Pt 1:23.

1 Kr 4:15 kuuluu nykyisissä suomalaisissa Raamatuissa seuraavasti: *Sillä vaikka teillä olisi kymmentuhatta kasvattajaa Kristuksessa, niin ei teillä kuitenkaan ole monta isää; sillä minä teidät synnytin evankeliumin kautta Kristuksessa Jeesuksessa.*

Alkukielen mukaan Paavali ei sano 1 Kr 4:15:ssä synnyttäneensä korinttilaisia, vaikka suomalaiset Raamatut niin sanovat, sillä *gennaoo*-verbi ei miehistä puhuttaessa tarkoita synnyttämistä, vaan *siittämistä, alkuunsaattamista*. Suomalaiset Raamatut tekevät vastoin alkutekstiä Paavalista perverssin, synnyttäjän eli naisen.

Myös Arkkila vetoaa paitsi Pieperiin 1 Pt:n kirjeeseen (ilmeisesti 1 Pt 1:23:een) sanoessaan, että ”sanaa ’uudestisyntyminen’ on mah-

dollista käyttää myös myöhemmästä tapahtumasta kristityn elämässä” (s. 77): *te, jotka olette uudestisyntyneet, ette katoavasta, vaan katoamattomasta siemenestä, Jumalan elävän ja pysyvän sanan kautta* (1 Pt 1:23).

Väitän, että Uusi testamentti käyttää *’sanaa’* nimenomaan *siittämisen, alkuun saattamisen ja luomisen* välineenä. Näinhän tapahtui Jumalan Pojankin ihmiseksi tulemisessa: Jeesus sikisi Marian kohtuun enkeli Gabrielin *sanan* kautta, ja yhdeksän kuukauden kulluttua Maria synnytti Betlehemin tallissa Jeesus-lapsen, Jumal-ihmisen. Niinpä kääntäisinkin kyseisen Pietarin jakeen seuraavasti: *te, jotka olette ’siinneet’, ette katoavasta, vaan katoamattomasta siemenestä, Jumalan elävän ja pysyvän sanan kautta*. Käännöstäni voisi perustella *’siemenestä’* puhumisen lisäksi myös sillä, että Jumala kuvataan Raamatussa maskuliinina.

Koska Arkkila vetoaa samassa yhteydessä myös ”Franz Pieperiin, joka sanoo, että kaikilla armonvälineillä on yhtäläinen voima synnyttää uutta elämää”, niin ollen hän on ilmeisesti Pieperin kanssa samaa mieltä siitä, että ihmisen uudestisyntyminen Jumalan lapseksi voi tapahtua ei vain kasteessa vaan yhtä hyvin myös sanan kautta.

Toki kaikilla armonvälineillä (sanalla, kasteella ja ehtoollisella) on yhtäläinen *voima* synnyttää uutta elämää, kuten Pieper sanoo,

ja kaikki armonvälineet tähtäävät samaan päämäärään, ihmisen pelastumiseen. Jumala ei ole kuitenkaan antanut kaikille armonvälineille samaa *tehtävää* ihmisen pelastamisessa. Eihän kaikilla kolmiyhteisen Jumalan kolmella eri persoonallakaan ole ihmisen pelastamisessa samanlainen rooli. Kysymys ei ole voimasta, vaan siitä, miten Jumala on luvannut voimaansa käyttää.

4. Uudestisyntyminen ja pelastus Tunnustuskirjojen mukaan

Ilmeisesti valtaosa suomalaisista-kin luterilaisista teologeista vetoaa Arkkilan tavoin myös Tunnustuskirjoihin edustamansa kahden pelastuksen tavan (huom. ei kahden tien) käsitykseen, jonka mukaan ihminen voi uudestisyntyä Jumalan lapseksi ja pelastua sanan kautta kasteessa tai pelkän sanan kautta ennen ja ilman kastetta.

Kyseisessä Tunnustuskirjojemme tulkinnassa he ovat näennäisesti oikeassa. Molemmille käsityksille, sekä kasteen kautta että pelkän sanan kautta tapahtuvalle uudestisyntymiselle, löytyy Tunnustuskirjoista tukea, jos Tunnustuskirjoja tulkitaan *’tasapaksusti’*. Samalla Tunnustuskirjat saatetaan sisäisesti ristiriitaisiksi (ja myös raamatunvastaisiksi). Mikä avuksi?

Joskus 1970-luvun puolen välin paikkeilla Helsingin yliopiston

kirkkohistorian professori Kauko Pirinen soitti minulle ja sanoi totuuden, josta olen edelleenkin hänelle suuresti kiitollinen. Hänen mukaansa Tunnustuskirjoja käyttäessämme meidän on huomioitava niiden syntyajan kirjallisen argumentoinnin tapa: Kun Tunnustuskirjat määrittelevät jotakin teologista asiaa, niiden sanan käyttö on kyseisen asian kohdalla eksaktin tarkkaa. Mutta mitä kauemmaksi itse fokuksesta mennään, sitä suurpiirteisemmäksi kielenkäyttö käy. Ellemme ota tätä huomioon Tunnustuskirjoilla argumentoidessamme, me saatamme helposti Tunnustuskirjat raamatunvastaisiksi ja myös sisäisesti ristiriitaisiksi. Niin tehtäessä Tunnustuskirjoista on todennäköisesti enemmän haittaa kuin hyötyä, opasti iäkäs professori minua. – Tunnustuskirjojen äärellä olen tullut vakuuttuneeksi, että professori Pirinen opetti minulle Tunnustuskirjoja koskevan totuuden.

Näin ollen Tunnustuskirjojen opetus kasteen asemasta pelastuskysymyksessä on perustettava yksin sen kasteartikloihin:

Augsburgin tunnustuksen perisyntiartiklassa sanotaan: – – *perisynti on todella synti, joka tuomitsee ja tuo jo nyt mukanaan iankaikkisen kuoleman niille, jotka eivät kasteen ja Pyhän Hengen voimasta synny uudestaan* (Tk 52-53, II, 2).

Augsburgin tunnustuksen kasteartiklassa sanotaan suoraan, et-

tä kaste on välttämätön pelastukseen: *Kasteesta seurakuntamme opettavat, että se on välttämätön pelastukseen ja että Jumalan armo annetaan kasteen välityksellä. Lapset tulee kastaa, jotta heidät kasteen kautta annettaisiin Jumalan huomaan ja näin otettaisiin Jumalan armoon.* (Tk 156, IX, 1.) *Tästä seuraa johdonmukaisesti, että pikkulapset on kastettava, koska kerran pelastus annetaan kasteen yhteydessä* (Tk 156, IX, 2).

Ison katekismuksen Kaste-luvussa Tunnustuskirjoissa sanotaan: *Lisäksi meille on annettu vakava ja ankara käsky suostua kastettavaksi, sillä muutoin emme voi pelastua* (Tk 400, 6).

Lisäksi uusimmassa suomalaisessa Tunnustuskirja-laitoksessa Vähän katekismuksen liitteenä on Lutherin laatima kasteen toimittamisen kaava. Sen johdannossa Luther sanoo, että Jumala on itse antanut kasteelle nimeksi *uusi syntyminen*. *Onhan kaste ainut lohdutuksemme, pääsy kaikkien Jumalan aarteiden ääreen ja kaikkien pyhien yhteyteen. Siihen Jumala meitä autta- koon.* (Tk 322, 8, 9).

5. Kysymys kasteen arvosta

Arkkila kirjoittaa: ”Matti Väisänen arvelee, että uudestisyntymisen opettaminen kasteen lisäksi myöhemmästäkin tapahtumasta (uskoon tulosta) heikentää kasteen

arvoa. Näin se Matin mielestä vie myös pohjan kasteen pohjalta nousevasta evankelioivasta julistuksesta. En näe asiaa näin! Kasteesta nousee selkeä paluukutsu molemmissa tapauksissa. Tuhlaajalapsi kutsutaan kotiin.” (s. 97)

Mielestäni Franz Pieper on selkeä esimerkki Arkkilan ajatusta vastaan. Pieper kirjoittaa: ”Kaikilla armonvälineillä on sama tarkoitus ja vaikutus, että ne tarjoavat syntien anteeksiantamuksen ja näin synnyttävät uskon ja vahvistavat sitä. Luterilaisen opin mukaan on usko Kristuksen ansaitsemaan syntien anteeksiantamukseen eli uudestisyntymä ehdottomasti välttämätön, *mutta ei kaste*, koska usko ja uudestisyntymä voivat olla käsillä pelkän evankeliumin sanankin kautta.” (s. 38) (Kursiv. MV)

Arvostelen todellakin Pieperiä siitä, että hän sijoittaa kasteen ”toissijaisten oppien” joukkoon, koska kaste ei hänen mukaansa ole välttämätön pelastukseen (s. 81). *

* Toimituksen tarkennus siihen, mitä Pieper tarkkaan ottaen opettaa toissijaisista perustavista uskonkohdista ja kasteen välttämättömyydestä:

”Sellaisista opeista kuin kaste ja Ehtoollinen, jotka toisaalta ovat annetut uskon perustaksi mutta jotka toisaalta eivät ole ilman muuta välttämättömät tähän uskoon pääsemiseksi, koska uskolla jo kuullussa tai luetussa evankeliumin sanassa on sille ehdottomasti välttämätön tuki, mihin se nojautuu, on sattuvasti käytetty nimitystä *articuli fundamentales secundarii* (toissijaiset **perustavat** uskonkohdat; esim. Quenstedt, *Systema I*, 355).” Pieper, Kristillinen dogmatiikka 1995, s. 32. Lihavointi toimituksen.

6. Lähetyshiippakunnan konsistorin lausunto

Lähetyshiippakunnan konsistorin lausunnon ”Jumalan sana, kaste ja uudestisyntyminen” taustalla oli paitsi Lähetyshiippakunnan sisäinen keskustelu myös vanhapietistisen rukoilevaisliikkeen johtajan Timo Laaton ja Franz Pieperin seuraajien kahden pelastuksen tavan käsitys. Sen mukaanhan ihmisen voi uudestisyntyä ja pelastua joko kasteessa tai sanan kautta ilman ja ennen kastetta. Näin kaste ei olisikaan uudestisyntymiseen ja pelastukseen välttämätön. Moinen käsitys on selvästi Raamatun ja Luterilaisten tunnustuskirjojen vastainen, kuten olen edellä ja myös kastekirjoissani osoittanut.

”Kaste ei ole ehdonvallan asia (adiaforon), vaan Jumalan säättämys. Sitä ei kuitenkaan saa pitää ehdottomasti välttämättömänä siinä merkityksessä, ettei se, joka ei ole saanut kastetta, voisi saada osakseen syntien anteeksiantamusta ja pelastua. Jo käsitellessämme armonvälineoppia totesimme, että kaikilla armonvälineillä on sama tarkoitus ja vaikutus, nimittäin että ne tarjoavat syntien anteeksiantamuksen ja näin synnyttävät uskon ja vahvistavat sitä. Jos siis joku on tullut evankeliumiin uskovaksi, on hänellä syntien anteeksiantamus ja autuus, vaikkakaan hän ei jostakin syystä tulisikaan kastetuksi. Luther sanoo: ’Sen tähden on tämä teksti [Mark. 16:15–16] käsitettävä niin, että tässä on annettu käsky kasteesta ja säädetty se siten, ettei sitä tule halveksia, vaan käyttää. . . Silti ei siitä pidä tehdä niin tiukkoja johtopäätöksiä, että joku tuomittaisiin kadotukseen, jollei hän voisi saada kastetta’ (St. L. XI, 984; W.A. 21, 405).” Pieper, Kristillinen dogmatiikka 1995, s. 478). Lihavointi toimituksen.

Mainittu Lähetyshiippakunnan konsistorin lausunto on mielestäni Raamatun ja Tunnustuskirjojen mukainen.

7. Sleyn pappien opetus

Kun olen jossakin kirjassani viitannut sleyläisten seurakuntapappien kastekäsitykseen, kuten Arkkila kirjassaan sanoo (s. 98), olen perustanut sen niihin lukuisiin seurakuntapapeilta saamiini sähköposteihin, jotka he lähettivät minulle kirjani ”Pyhä kaste Raamatussa” (v. 2000) luettuani. Monet heistä mainitsivat olevansa Sley-taustaisia ja opettaneensa koko pappiskautensa ajan, että uudestisyntyminen tapahtuu kasteessa, mutta että heidän opetukseltaan puuttuivat raamatulliset perustelut. Nyt he ilmaisivat kiitolisuutensa siitä, että kirjani antoi heille sellaiset.

LOPUKSI

Uudestisyntymisen ja pelastetuksi tulemisen opettaminen kasteen

ulkopuolella – esim. pelkän sanan kautta – on Raamatun ja Tunnustuskirjojen vastaista. Mikäli kyseisen opetuksen oikeutusta perustellaan Raamatulla ja Tunnustuskirjoilla, se tekee samalla Raamatun ja Tunnustuskirjat sisäisesti ristiriitaisiksi. Kastetun, mutta myöhemmin luopioksi tulleen uskoon tuleminen on kasteen armoon eli kasteessa kerran saatuun pelastukseen palaamista, ei uusi uudestisyntyminen.

Reijo Arkkila on minulle läheinen ystävä. Sen tähden olen jo vuosikausia rukoillut joka ilta Reijon ja hänen Marjattansa puolesta kiertäessäni iltarukouksissani ystävien luona ensin ympäri Suomea ja sitten eri maissa ja maanosissa. Joskus nukahdan kesken rukouksen, mutta kun herään yöllä, muistan aina, mihin rukousmatkallani jäin ja jatkan esirukousreissuni loppuun asti. Näin tulen tekemään niin kauan kuin elän ja ymmärrys säilyy.

Veljellisin terveisin
Matti Väisänen

VASTINETTA MATTI VÄISÄSELLE

Hyvä ystäväni, Matti Väisänen, on laatinut yhdeksänsivuisen puheenvuoron, jossa hän käsittelee pientä kirjaani *Kaste, uudestisyntyminen ja lapsen usko* (Concordia 2024). On hienoa, että kastekysymys synnyttää keskustelua.

Seuraavassa vastaan mahdollisimman lyhyesti Matin esityksen ongelmakohtiin ja korjaan kaksi painovirhettäni. Etenen Matin käyttämää järjestystä seuraten.

1b. Lauri Koskenniemi sanoo todellakin Hedbergin opetukses-

ta, kuten kirjassani totean: ”Var-
sin mielenkiintoinen on uudes-
tisyntymistä koskeva luku, jos-
ta käy ilmi Hedbergin tunnus-
tuskirjojen mukainen opetus niin
kasteessa kuin uskoontulossa ta-
pahtuvasta uudestisyntymisestä.”
Osaltani ei siis ole kysymyksessä
millään tavalla väljä vaan sana-
tarkka lainaus. Näin sanoo Lau-
ri Koskeniemi Hedberg-kirjan
Ainoa autuuden tie johdannossa
(Kirjassani viitataan virheellisesti
Hedbergin kastekirjaan).

1c. Tässä minulla on selvä pai-
novirhe. Kirjassa sanon: ”Kristil-
linen usko sijoittuu pelastavan us-
kon ja pelastetun uskon väliin.”
Tottakai tarkoitukseni on sanoa:
Kristillinen **kaste** sijoittuu pelas-
tavan uskon ja pelastetun uskon
väliin (s. 79).

1 d. Matti arvostelee minua sii-
tä, että olen toistuvasti väittä-
nyt hänen puhuvan ”kaksinaises-
ta uskosta”. Hän taas on luopu-
nut vuoden 2001 jälkeen tästä ter-
mistä ja sittemmin puhunut uskon
kaksinaisuudesta tai uskon kah-
desta vaiheesta. Tähän totean, et-
tä olen kirjassani selkeästi tuonut
esiin tämän Matin terminologisen
muutoksen (s. 95). Mutta en pys-
ty näkemään näillä termeillä mi-
tään merkittävää keskinäistä eroa.
Koko tällaista uskon erittelyä vie-
rastian.

1 d. Haluan puhua pelastuksen
tiestä samalla tavalla Matin kans-
sa. Tämä Matin tarkennus on hy-
vä. Samoin yhdyn Mattiin siinä,

että selkeyden vuoksi tulisi puhua
pelastuksen välineellisestä syys-
tä, kun tarkoitetaan armonväli-
neitä.

2. Matti sanoo, ettei kirjastani
käy yksiselitteisesti ilmi, pidäkö
kastetta pelastukseen välttämättö-
mänä? Tähän vastaan yhtä yksise-
litteisesti: KYLLÄ PIDÄN. Kir-
jassani ei tule tarpeeksi selvästi
esiin oma kantani.

Tässä yhteydessä Matti luette-
lee joukon suomalaisia (evanke-
lisen liikkeen) teologeja, joiden
mukaan uudestisyntyminen voi
tapahtua vain kerran ja se tapah-
tuu sanan kautta kasteessa. Ma-
tin nimiluettelosta voi pudottaa
pois seuraavat: Hedberg, Bäck,
Salonen ja Hakala. Heidän teks-
teistään löytyy myös toisenlaista
opetusta.

Matin palautteen loppuosassa ei
enää ole selkeästi minun tekstii-
ni suunnattua huomiota. Varmaan
on kuitenkin paikallaan vielä to-
deta seuraavaa: Arvostan kyl-
lä Pieperiä. Mutta en juuri tässä
kohdassa yhdy hänen opetuksiin-
sa. Se näkyy kyllä kirjastanikin,
jossa torjun selvästi Pieperin ope-
tuksen kasteesta toissijaisena op-
pina. *

Tunnustuskirjojen yhteydessä
Matti mainitsee yllättävästi yhtei-
sen opettajamme Kauko Pirisen.
On pidettävä mielessä, että Piri-
nen oli kirkkohistorioitsija, mutta
ei dogmaatikko.

Lähetysshiippakunnan kastelau-
sunto on kyllä hyvä, mutta on sa-

nottava, että sitä voisi vielä perustellusti laajentaa ja syventää.

Matti sanoo saaneensa myönteistä palautetta kastekirjoistaan evankelisilta papeilta. Niin olen itsekin saanut ja palautetta antanutkin. Tottakai iloitsimme, kun pyhää kastetta ylistetään.

Iloitsen suuresti Matti-veljestä pyhän kasteemme opettajana.

On suuri asia, kun meitä rukouksissa muistetaan.

Hämeenlinnassa 1.2.2025

Reijo Arkkila

* Viittaaamme toimituksen kommenttiin Matti Väisäsen tekstin yhteydessä sivulla 28.

VEDESTÄ JA HENGESTÄ

Martin Chemnitz (1522–1586)

”Jeesus vastasi: ‘Totisesti, totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan.’” (Joh. 3:5)

Kristus sanoo, että on synnyttävä uudesti vedestä ja Hengestä. Johannes oli näet kastanut tuohon saakka ihmiset vedellä ja saarnannut, että Kristus tulee kastamaan heidät Pyhällä Hengellä. Kristus yhdistää tässä veden ja Hengen lopullisesti niin, että uuden liiton kaste vaikuttaa (*constituit*) syntien anteeksiantamuksen. Koska Kristus oli pian asettamassa opetuslastensa kautta tapahtuvan kasteen sakramentin evankelistojen kertomusten mukaisesti, hän antoi ennen kasteen sakramentin asettamista opin uudestisyntymisestä (*doctrina regenerationis*), joka tapahtuu veden ja Hengen perusteella. Kristus ei siis

asetta kenenkään uudestisyntymistä ja pelastusta hurmahenkisten spekulatioiden varaan, vaan hän liittää sen ulkoisen sanan ja sakramenttien viran varaan, jonka kautta Pyhä Henki vaikuttaa voimallisesti.

Koska kaste on vesipesu sanassa (Ef. 5:26), Kristus tarkoittaa ilmaisulla “vesi” koko uuden liiton virkaa, nimittäin sanaa ja sakramenteja. Niin myös Johannes Kastajan virkaa kuvataan parannussaarnaksi syntien anteeksiantamiseksi. Uudestisyntyminen liitetään yksiselitteisesti sekä evankeliumin sanaan (1. Piet. 1:23) että vesipesuun (Tiit. 3:5). Jottei vedelle aineena annettaisi yksinään uudestisyntyyttävää voimaa, Kristus lausuu myös sanat Pyhästä Hengestä. Hän siis yhdistää veden ja Hengen. Sana ja sakramentit ovat näet ulkoisia välineitä, joiden kautta Henki tahtoo olla vaikuttava. Tästä johtuu nimitys

“Hengen virka” (2. Kor. 3:8). Pietari näyttää selittävän sitä, miksi Kristus sanoo uudestisyntymisen tapahtuvan vedestä ja Hengestä (1. Piet. 1:23). Ensimmäisessä syntymässämme olemme syntyneet ajalliseen elämään turmeltuneesta ja katoavaisesta, synnin, vihan ja tuomion alaisen lapsen siemenestä, mutta uudestisyntymisessä synnymme uudesti turmeltumattomasta siemenestä, elävän Jumalan iäti pysyvästä sanasta ja Hengestä. Näin meidät synnytetään uudesti vedestä ja Hengestä, jotta olisimme Jumalan ja ikuisen elämän lapsia. Koska Kristus puhuu tarkoittaan jokaista ihmistä (*universaliter*): “jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan”, pikku lastenkin on synnyttävä uudesti vedestä ja Hengestä. Kristus sanoo taivasten valtakunnan olevan heidän kaltaiset (Mark. 10:14).

On myös merkillepantavaa, millä tavalla meidän aikamme kieroutuneet sakramenttien halveksijat yrittävät kierrellä ja kaarrella väitän, ettei Kristusta pitäisi ymmärtää niin, että hän puhuu tässä yhteydessä kasteesta (“jos joku ei synny vedestä ja Hengestä”). He muuttavat mitä selvimmät ja yksinkertaisimmat sanat vertauskuviksi (*in tropos*). He ajattelevat, että vedellä tarkoitetaan vanhan ihmisen kuolettamista (*mortificatio*) ja Hengellä ihmisluonnon uudistumista (*renovatio*). Jotkut filosofioivat niin, että koska ihmisruumis on maan

tomua, aineena jähmeämpää, Kristus asettaa vastapainoksi veden ja ilman, nestemäisen ja puhtaan aineen, jotta meitä kehoitettaisiin näin vertauskuvien kautta elämän uudistukseen. Niin suunnaton on yksinkertaisista sanoista poikkeava mielikuvitus, että Jumalan sanan kirkkaassakin valossa sokautumme ja vastoin Kristuksen mieltä ylläpidämme ajatusta kuolettamisesta ja uudistumisesta ikuisen elämän edelläkäyvinä periaatteina.

Kysymys on siitä, millä tavalla me voimme saada ikuisen elämän, ja tästä Kristus tahtoo puhua kyseisessä raamatunkohdassa. Kiinnitetäköön huomio nyt huolellisesti tähän kysymykseen, jotta saamme siihen tekstistämme oikean vastauksen. Jotkut vääntävät tekstin siihen muotoon, että siinä sanottaisiin vain: “...jos joku ei synny vedestä...” Tällöin tarkoitetaan Henkeä, jota profeetoilla on tapana kuvata vesi-sanalla. On kuitenkin selvää, että tässä tulkinnessa sanoille tehdään väkivaltaa ja niiden alkuperäinen yksinkertaisuus käännetään nurinpäin. Seuraavista kahdesta seikasta on pidettävä kiinni:

1. Yksin Pyhä Henki on toimija ja vaikuttava syy uudestisyntymisessä. Toimijuutta ja vaikuttavaa syytä ei ole liitettävä aineeseen. Tämä on totisesti näin. Uudestisyntyminen ei tapahdu kuitenkaan ilman välikappaletta, kuten hurmahenget väittävät, vaan säädettyjen välikappaleiden, sanan ja sakra-

menttien välityksellä. Tällä tavalla vesi ja Henki liitetään yhteen, kuten Raamatussa tehdään, samoin sana ja Henki (1. Piet. 1:23; Jaak. 1:18).

2. Välttämättömissä tilanteissa (*casus necessitatis*) pelastusta ei ole sidottava sakramentteihin. Kristus ei tässä raamatunkohdassa puhu näet epätaivallisisista tapauksista, vaan hän puhuu sääätymyksestään normaalityapauksessa. Sellainen oli myös ympärileikkaus (1. Moos. 17:14), josta tunnettiin kuitenkin joitain poikkeuksia (Joos. 5:7).

Miten on siis ymmärrettävä käsitys tästä Kristuksen sanan ja sakramenttien virasta Pyhän Hengen välisenä? Hurskaille kristityille voi ja tulee riittää yhdeksi vastaukseksi se, että Paavali kutsuu kastetta eli vesipesua sanassa uudestisyntymisen pesoksi Pyhän Hengen kautta (Tiit. 3:5). Tällä selityksellä hän tahtoo ikään kuin osoittaa tietoisesti sormella, että tämän Johanneksen evankeliumin kohdan on ymmärrettävä puhuvan pyhästä kasteesta. Sitä paitsi koko varhainen Kirkkokin ymmärsi Kristuksen sanat mitä yksinkertaisimmin puhuvan pyhästä kasteesta.

Tässä yhteydessä emme kuitenkaan ole selittämässä koko opia sakramenteista ja kasteesta. Se kuuluisi opinkohdan tarkempaan

käsittelyyn, mutta nyt pitäydymme vain tekstimme selittämisessä.

Kristuksen sanat (”ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan”) osoittavat, että lihasta syntyneinä olemme lihaa ja ennen uudestisyntymää ja ilman Kristusta ulkopuolisia Jumalan valtakunnasta. Samassa yhteydessä Kristuksen sanat osoittavat, että Pyhä Henki aikaansaa sanan ja kasteen kautta sen, että hän siirtää meidät pimeyden valtakunnasta Jumalan armon valtakuntaan (Kol. 1:13). Siksi me saamme kuulla viimeisenä päivänä: **”Tulkaa, minun Isäni siunatut, ja omistakaa se valtakunta, joka on ollut teille valmistettuna maailman perustamisesta asti.”** (Matt. 25:34) Ilmaus Jumalan valtakunnasta pitää sisällään näet vapautuksen synnistä, paholaisesta ja ikuisesta kuolemasta ja kadotuksesta. Vastaavasti se pitää sisällään syntien anteeksiantamuksen, vanhurskautuksen, Jumalan lapseksi ottamisen, ikuisen elämän perillisyyden, vanhurskauden, rauhan ja ilon Pyhässä Hengessä (Room. 14:17).

Martin Chemnitz & Polycarpus Leyser & Johann Gerhard: *Harmonia evangelica* 2, 28

Katkelma Joh. 3:5:n selityksestä (Chemnitzin kirjoittamasta osuudesta, *liber secundus, caput XXVIII*)

Suomennos: Miikkael Halonen

UUDESTISYNTYMINEN

Fredrik Gabriel Hedberg (1811–1893)

Luther selittää Jeesuksen sanat näin: ”Sinä teet paljon loistavia tekoja luullen itsesi niin hurskaaksi ja nuhteettomaksi, että kaiken on Jumalalle kelvattava, mutta minä sanon sinulle: se kaikki, minkä ikinä oletkin elänyt ja toiminut tai vielä voit elää ja toimia, on Jumalan edessä kelvotonta ja kirottua; tekojesi, vieläpä sydämesi ja koko luontososi, toisin sanoen, sen kaiken, mitä olet ja mihin kykenet, täytyy syrjäytyä: puu juurineen hedelmiineen päivineen on viskattava pois ja kerrassaan poltettava ja tehtävä uusi puu.”

Tämän kuullessaan Nikodeemus tyrmistyy, eikä tiedä, mitä vastata Kristuksen sanoihin. Lopulta hän kuitenkin sanoo: Kuinka voi ihminen vanhana syntyä? Eihän hän voi jälleen mennä äitinsä kohtuun ja syntyä. On kuin hän tahtois sanoa: mitä outoa ja mieletöntä puhetta tämä tällainen on? Onko kuukaan koskaan kuullut, että ihminen syntyisi uudestaan tai voisi syntyä muutoin kuin luonnollisella tavalla? Mitä tällaisten mielettömyyksien puhuminen ja vaatiminen hyödyttää? Kansalle on opettettava sellaista, mihin ihminen pystyy. Tähän Kristus vastaa: *Totisesti minä sanon sinulle: jos joku ei synny vedestä ja Hengestä, ei hän voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan.* On kuin Jeesus sa-

noisi: Älä sinä minua arvostele ja opeta puhumaan. Tiedän kyllä mitä sanoin ja sanon vieläkin: Ihmisen on synnyttävä uudesti päästäkseen Jumalan valtakuntaan. Tiedä, ettei sinne omin voimin päästä. Enhän minä luonnollisesta syntymisestä puhu, siitä että ihminen saa alkunsa isästä ja äidistä. Siitä sinä uneksit, kun et mitään ymmärrä mistään muusta syntymästä. Minä taas puhun toisenlaisesta uudesta syntymästä, vedestä ja Hengestä syntymisestä.

Näin Kristus siis sanoo, että ihmisen on synnyttävä evankeliumin saarnan ja kasteen kautta, joissa Pyhä Henki vaikuttaa. Sanan kautta hän näet valaisee sydämemme. Hän näyttää meille sekä Jumalan vihan syntiä kohtaan että sen armon, jonka hän poikansa Kristuksen tähden meille lupaa. Siitä sydän syttyy uskossa kääntymään Jumalan puoleen, iloitsemaan hänen armostaan ja huutamaan häntä avuksi. Herättääkseen uskon ja sitä vahvistaakseen hän antaa kasteen ja sanan sen varmaksi vakuudeksi, että hän pesee ja pyyhkii pois syntimme. Samoin hän vakuuttaa tahvovansa aina ja järkkymättä pitää tarjona lupaamansa armon ja antaa meille Pyhän Hengensä. Kristus mainitsee järjestyksessä ensin veden ja sen jälkeen Hengen. Tällä hän osoittaa, ettei Henkeä ole

etsittävä sivu ulkonaisen merkin. On tiedettävä, että Henki haluaa vaikuttaa ainoastaan ulkonaises-
sa merkissä ja virassa, vain niiden kautta ja niiden yhteydessä.

Edelleen Jeesus sanoo Nikodeemukselle: *Mikä lihasta on syntynyt, on liha; ja mikä Hengestä on syntynyt, on henki.* Liha on kaikki se, mikä ihminen on ja mihin hän kykenee inhimillisen luontonsa, luonnollisen syntymänsä voimasta. Raamattu näet sanoo lihaksi koko ihmistä sellaisena, kuin hän isästä ja äidistä syntyneenä elää, toimii, ajattelee, puhuu ja tekee, olkoonpa hän syntynyt koska hyvänsä ja kenestä hyvänsä, olkoon juutalainen tai pakana. Tämä kaikki on pelkkää lihaa. Siinä ei ole Henkeä. Henkeä vailla oleminen taas salpaa pääsyn Jumalan valtakuntaan. Silloin ollaan synneissä Jumalan vihan alaisena, iankaikkiseen kuolemaan tuomittuna.

Tämä on suora, ankara ja hirmuinen tuomio kaikista luonnollisessa tilassa olevista ihmisistä. Selvää siis on, ettei kukaan Jumalan edessä selviydy synneistään tai tule vanhurskaaksi lainalaisuuden opin tai tekojen perusteella. Luonto ei näet tästä toiseksi muutu, vaan pysyy ennallaan. Siksi ihminen ei voi tällä tavoin päästä Jumalan valtakuntaan ja tulla osalliseksi iankaikkisesta elämästä. Herra sen sijaan sanoo: *Mikä Hengestä on syntynyt, on henki.* Hengeksi taas sanotaan sitä, minkä Jumala meissä tekee. Se ei ole ihmis-

luonnon ja ihmisvoimien mukais-
ta. On näet kysymys siitä hengellisestä tiedosta, valosta ja ymmärryksestä, jonka hän meille ilmoittaa. Sen voimasta me tunnemme Jumalan, käännyimme hänen puoleensa, omistamme hänen armonsa ja pysymme hänessä. Jotta tämä alkaisi tapahtua ihmisessä, Pyhän Hengen on uudistettava ja sytytetävä hänet, niin että hän oppii tuntemaan Jumalan tahdon häntä kohtaan ja omistamaan tietoisesti armon ja iankaikkisen elämän.

”Hän osoittaa siis, että ihmisen uudestisyntymiseksi ja Jumalan valtakuntaan tulemiseksi ei ole olemassa mitään muuta tekoa kuin saarnavirka ja kaste sekä niihin yhdistetty Pyhä Henki, joka saarnaviran kautta vaikuttaa ihmisen sydämessä. Hän ei näet puhu sellaisesta Hengestä, joka on salassa ja jota ei voida oppia tuntemaan, sellaisesta, jollaisena hän on persoonana omassa jumalalallisessa olemuksessaan, välittömästi omassa itsessään, vaan sellaisesta, joka ilmaisee itsensä ulkonaises-
sa virassa, missä hän on kuultavana ja nähtävänä, nimittäin evankeliumin ja sakramenttien saarnavirassa. Eipä Jumala tahdo Hengellensä liikkua eikä toimia salaperäisellä ja oudolla tavalla tai käsitellä jokaista erikoisella tavalla – kukahan siinä tapauksessa oppisi tietämään tai pääsisi varmuuteen siitä, mistä ja miten Pyhää Henkeä etsii tai hänet tapaa –, vaan hän on säätänyt niin, että Pyhän Hengen

on oltava sanan ja sakramenttien yhteydessä, ihmiskorvien ja -silmiä ulottuvilla ja että hänen on vaikutettava ulkonaisen viran välityksellä, että tiedettäisiin: se, mikä tapahtuu, on todella tapahtunut Pyhän Hengen kautta.

Näin Nikodeemukselle sanoessaan Jeesus lyö vahvasti kumoon koko oman vanhurskauden, ihmisen omat tekemiset ja myötävaikuttamisen Jumalan valtakuntaan pääsemiseksi ja autuaaksi tulemiseksi. Hänhän osoittaa mitä väkevimmän, että meidän on ensin uudestisyntyttävä, ei lihasta, vaan Jumalan Hengestä, voidaksemme tehdä tai ajatella jotakin todella hyvää (2. Kor. 3:5) ja voidaksemme nähdä tai tajuta Jumalan valtakunnan asioita ja ymmärtää, ettemme voi mitenkään valmistaa itseämme siihen. Emmehän me sitä tee, se on Pyhän Hengen työtä. Hänkään ei tee sitä välittömästi, vaan sakramenttien ja evankeliumin julkisen saarnan kautta. Eihän maata ja taivastakaan alussa luotu niiden itsensä toimesta tai myötävaikuttaessa, vaan Herran sanalla ovat taivaat tehdyt, ja kaikki niiden joukot hänen suunsa hengellä (Ps. 33:6).

Samoin meidänkin uudestisyntymisemme on saman Jumalan Hengen kaikkivaltias vaikutus ja tapahtuu sanan ja kasteen kautta. Itse me emme voi vähintäkään saada aikaan. Emmehän voi edes tajuta tai tutkia järjellämme, miten se tapahtuu. Nikodeemuksen lail-

la voimme vain ihmetellä tätä Jumalan työtä. Lisäksi voimme toki kiittää ja ylistää häntä hänen käsittelemättömästä armostaan ja rakkaudesta, joka on pelastanut meidät pimeyden vallasta ja siirtänyt meidät hänen rakkaan Poikansa valtakuntaan.

Se on jatkuva Herran ihme. Järkemme on tyhmistyttävä ja oman voimamme häpeään häädyttävä. Tahtoihan kaiketi Nikodeemus ymmärtää uudestisyntymisen salaisuuden ja tutkia tätä Jumalan ihmettä. Olihan hän varsin hurskas ja oppinut mies, joka oli pitkään ajatellut ja mietiskellyt suuria kysymyksiä. Järjellään hän tahtoi tämänkin asian käsittää. Hänen oli kuitenkin aivan mahdotonta ymmärtää, ettei ihminen uudestisyntynyt lihasta, luonnonmukaisesti ja ettei ihminen itse voinut siihen mitenkään myötävaikuttaa, vaan että ihminen syntyy uudesti vain vedestä ja Hengestä. Hän saattoi sitä vain ihmetellä tai myös vihostua, kuten monet Jeesuksen opetuslapset erään toisen kerran: (Joh. 6:60) *Nämä nurisivat sanoen: Tämä on kova puhe, kuka voi siitä kuulla.*

Nikodeemus oli siihen asti ymmärtänyt, että Jumalan valtakuntaan pääseminen riippuisi ihmisen tahdonratkaisusta ja toiminnasta. Nyt kuitenkin Kristus sanoi: *Mikä lihasta on syntynyt, on liha.* Se ei voi päästä sisälle Jumalan valtakuntaan. Jeesus vaati vakavasti uudestisyntymistä Jumalan

Hengestä! Tätä Nikodeemus kovin ihmetteli ja sitä ihmettelee järki kaikkineen! Mitä hän muuta olisi voinutkaan. Eihän hän ollut oivaltanut sitä nykyaikaisen synergismin tulkintaa, joka tekee Jumalan Hengen työn uudestisyntymisessä täysin riippuvaksi ihmisen omasta tahdonratkaisusta. Näin se itse

asiassa kumoo Kristuksen opin ja vaihtaa salaisella tavalla uudestisyntymisen ihmistyöksi tehden sen näin mitättömäksi.

Fredrik Gabriel Hedberg, Ainoa autuuden tie, s. 141–145. SLEY-Kirjat. Joensuu 1987.

KASTEEN TOIMITTAMINEN JA SEN SUHDE SAKRAALISEEN YHTEYTEEN

Halvar Sandell, pastori, Helsinki

Varhaiskirkon aika antaa tähän kysymykseen varteenotettavia näkökohtia, vaikkakaan ei ole tarpeen poimia sieltä yksityiskohtaisia käytäntöjä. Esimerkiksi Elviran synodi (v. 306) määräsi katekumeeni-ajan (aika kasteoppilaina ennen kastetta) kahdeksi vuodeksi, ja ns. apostolisten konstitutioiden mukaan 300-luvun alussa se määrättiin kolmeksi vuodeksi.

Kirkkoa ympäröi tuolloin raaka ja voimallinen pakanuus. Mysteeriuskonnot houkuttelivat merkillisillä puoleensa vetävillä katsoimuksilla ihmisiä. Oli kaikin puolin syytä olla tarkkana, kun uudet ja vieraat henkilöt halusivat liittyä kirkkoon. Oli tutkittava, mitä ja miten he uskoivat. Tunnustus oli pidettävä puhtaana ja oikeana tällaisessa uskonnollisessa sekamelskassa.

Alkukirkossa apostolien aika-

na ja vähän sen jälkeen taustana oli usein juutalaisuus. Kirkon yhteyteen hakeutui etnisiä juutalaisia, proselyyttejä eli käännyttäjiä sekä ihmisiä, jotka olivat saaneet vaikutteita juutalaisuudesta. Tällainen viitekehys teki katsoimuksellisen siirtymisen kristinuskoon helpommaksi. Tähän taustaan kuului myös tieto ilmoitetusta laista, joka oli pakanamaailmassa tuntematon.

Sekä keskiajan kirkolla että myöhemmin kirkolla maassamme oli kirkon jäseniä koskevia minimivaatimuksia. Tänä päivänä on vain pieniä muodollisuuksia, joista ei paljon tarvitse piitata.

Katsomuksellisesti tämän päivän yhteiskunta on uuspakanuuden vallassa. Se, mitä koetaan tai kutsutaan kristinuskoksi, on hyvin sopeutunut vallassa oleviin arvoihin – selvää kristillistä profilia ei huomaa eikä sitä juuri ole edes

olemassa. Niin pieni on ero post-kristillisen eli jälkikristillisen ajan kulttuurin ja tämän päivän kansankirkon välillä.

Varoitusmerkkinä tästä on se, että myöhäisessä väsyneessä kirkossa kansa suurissa kaupungeissa ja jossakin määrin maaseudullaakin on vähitellen lopettanut lasten tuomisen kasteelle. Mutta samalla voidaan todeta, että itse kirkko ei ole ryhtynyt toimeen ajoissa (eikä edes nytkään), ennen kuin tämä ongelma oli todellisuutta.

Voi kysyä poikkeaisiko tämä tilannekuva oikeastaan mitenkään sellaisesta tilanteesta, että lähetysaarnajat pioneerityössä lähetyskentillä heti kastaisivat ne, jotka suhtautuvat yleisesti ottaen rauhallisesti näihin lähetystyöntekijöihin. Lähetysaarnaja niin sanoaksemme kulkisi viidakkossa kastemaljan kanssa. Miten tällainen suhtautuminen vakavasti ajatellen sopii yhteen Jeesuksen kastekäskyn kanssa (Matt 28)?

Tästä ei keskustella ainakaan konkreettisesti. TT Reijo Arkki-la on hiljattain kirjoittanut pienen kirjasen *Kaste, uudestisyntymisen ja lapsen usko*. Siinä hän laajasti referoi, mitä eri papit ja teologit ovat kasteesta sanoneet ja todenneet. Mutta sitä avointa ongelmaa, että kastetun yhteys kristilliseen yhteisöön jää olemattomaksi, ei käsitellä. Piispa Matti Väisänen on kirjoittanut paljon kasteesta, mutta ei siitä mitä olisi edellytettävä kasteen kontekstista.

Kansankirkon systeemien ulkopuolella toimivat itsenäiset luterilaiset seurakunnat ovat suhtautuneet eri tavalla kysymykseen katekumeeniajasta. Sehän voi olla tarpeen myös silloin, kun kyseessä on kastettu henkilö – tämän päivän erittäin sekulaarissa tilanteessa on kastettuja, jotka ovat hyvin vieraantuneita uskosta. Jotkut seurakunnat ovat hyvin nopeasti ottaneet täydelliseen seurakuntayhteyteen uusia sekulaareista tai hämäristä uskonnollista piireistä tulleita ihmisiä. Toiset ovat taas odotelleet pitkään ennen kuin ovat kutsuneet tervetulleeksi täydelliseen seurakuntayhteyteen eli ehtoollisyhteyteen.

Ymmärtääkseni pienten lasten kohdalla tämä asia on Lähetysshiippakunnassa järjestyksessä, kun kerran voi olettaa, että perheet, jotka tuovat lapsensa kasteelle, ovat säännöllisiä kirkossa kävijöitä. Asia on tullut kuntoon, kun seurakuntastrukturi muuten on muuttunut. Siitä hyvästä on tullut muutos juuri tässä kohdassa. Tiedän kansankirkossa parikymmentä vuotta palveltua ja ennen kuin Luther-säätiö oli olemassa, ettemme tunnuksellisissa piireissä liiemmin pohtineet tätä ongelmaa. Se oli väärin ja enemmän väärin on, jos ei tämän päivän tilanteessa reagoida tähän asiaan. On todettava, että Väisäsen tilannekuva on kansankirkollinen – silti hän ei vaikuta paneutuneen kunnolla tähän ongelmaan. Miksi?

KASTEEN HEDELMÄT

Sacrum baptisma lavacrum est.

Kaste on pyhä pesu.

Johannes Gerhard (1582–1637)

Muistele, uskova sielu, autuaallisessa kasteen pesussa annettua suurta Jumalan armoa.¹ Kaste on uudestisyntymisen pesu, eikä tästä johtuen kasteen pesussa vihmottu enää ole kokonaan lihallisen syntymänsä vanhassa tilassa. Koska hän on syntynyt Jumalasta veden ja Hengen kautta,² hän on tästä syystä Jumalan lapsi, ja koska hän on lapsi, hän on sen ansiosta myös iankaikkisen autuuden perijä.³

Samoin kuin iankaikkinen Isä Kristusta kastaessaan lausui nämä sanat: ”Tämä on minun rakas poikani”,⁴ samoin hän ottaa lapsikseen kaikki, jotka uskovat ja saavat kasteen. Aivan niin kuin Pyhä Henki Kristusta kastaessaan ilmestyi kyyhkysen hahmossa, hän on meitäkin kastettaessa läsnä ja antaa kasteellemme sen voiman; kasteen kautta hän suorastaan yhtyy uskoviin ja saa heissä aikaan uusia mielenliikkeitä, niin että he ovat älykkäitä kuin käärmeet ja viattomia kuin kyyhkyset. Tilanne on sama meidän uudestisyntymisessämme kuin se oli maailman

luomisessa.⁵

Maailmaa luotaessa Jumalan Henki lepäsi vetten päällä ja antoi niille elämän voiman. Samoin on Pyhä Henki myös kastevedessä läsnä ja tekee siitä meidän uudestisyntymisemme autuaallisen välineen. Itse Vapahtajamme Kristus tahtoi tulla kastetuksi osoittaakseen, että meistä tulee kasteen kautta hänen jäseniään. Useinkin kohdistetaan lääkitys päähän, jotta muut ruumiin jäsenet parantuisivat; meidän hengellinen päämme on Kristus: hän antoi kohdistaa kasteen lääkityksen itseensä salaisen ruumiinsa pelastuksen hyväksi. Säätäessään ympärileikkauksen Jumala teki liiton kansansa kanssa vanhan liiton aikana;⁶ samalla tavalla meidät otetaan uudessa liitossa kasteen kautta Jumalan liittoon, koska kaste on tullut ympärileikkauksen sijaan.⁷ Ei siis sen, joka on Jumalan liitossa, tarvitse pelätä Perkeleen syytöksiä. Kasteessa pukeudutaan Kristukseen;⁸ tästä syystä pyhien sanotaan valkaisseen

1 Tiit. 3:5

2 Joh. 3:5

3 Room. 8:14–17

4 Matt. 10:16

5 1. Moos. 1:2

6 1. Moos. 17:11

7 Kol. 2:11

8 Gal. 3:27

vaatteensa Karitsan veressä.⁹ Kristuksen täydellinen vanhurskaus on tuo ihana vaate; sen, joka on puettu tähän vaatteeseen, ei tarvitse pelätä syntien tahroja.

Jerusalemossa oli Lammastorin luona lammikko, johon määräjoihin laskeutui enkeli hämmentäen sen veden.¹⁰ Se, joka ensimmäisenä hämmentämisen jälkeen siihen astui, parantui, sairastipa hän mitä tahansa tautia. Kasteen vesi on tuo lammikko, joka parantaa meidät kaikista synnin taudeista, milloin Pyhä Henki astuu siihen ja hämmentää sen Kristuksen verellä, hänen, joka on tullut uhriksi meidän edestämme; muinoinhan huuhdeltiin uhrin tuossa Jerusalemin lammikossa.

Kristusta kastettaessa aukenivat taivaat; samoin meitäkin kastettaessa avautuu taivaan ovi. Kristuksen kasteessa oli läsnä koko kaikenpyhin Kolminaisuus; samoin hän on meitäkin kastettaessa läsnä. Juuri näin usko saa siinä sanassa, joka on liitetty veteen, kasteen näkyvään aineeseen, Isän armon, joka ottaa kastettavan lapsekseen, Pojan puhdistavan ansi-on ja Hengen vaikutuksen, joka synnyttää uudesti. Faarao hukkuu kaikkine sotajoukkoineen Punaiseen mereen,¹¹ mutta israelilaiset kulkivat meren yli pelastuen vahingoittumattomina. Samoin kas-

teessakin koko virheidemme joukko hukkuu ja uskovat saapuvat pelastuneina taivaan valtakunnan luvattuun perintömaahan. Siitä syystä kaste on myös lasimeri,¹² jonka Johannes näki: sen läpi tulee tavallaan kuin lasin kautta vanhurskauden auringon loiste meidän taivuttavaksemme; tuo meri oli Karitsan valtaistuimen edessä. Karitsan valtaistuin on Kirkko, ainoa paikka, missä pyhä kaste on saatavilla. Profeetta Hesekiel näki temppelistä kumpuavan vettä, joka virvoitti ja teki eläväksi kaiken.¹³ Jumalan hengellisessä temppelissä, toisin sanoen Kirkossa, pulppuavat yhä kasteen terveeksi tekevät vedet, joiden syvyyteen meidän syntimme heitetään:¹⁴ minne vain tämä vesipuro juoksee, siellä kaikki paranee ja virkoaa eloon. Kaste on hengellinen vedenpaisumus, johon kaikki synnin liha hukkuu. Saastainen korppi, Perkele, väistyy, kyyhkynen sen sijaan, Pyhä Henki, laskeutuu öljyyn lehvineen ja henkäilee sieluihin tyyntä rauhaa. Muistele siis, uskova sielu, tuota suunnatonta armoa, joka sinulle on kasteessa suotu, ja kiitä Jumalaasi.

Mutta mitä runsaampana meille on kasteen kautta armo annettu, sitä tarkemmin meidän on varjeltava näin saatuja lahjoja. ”Me olemme haudatut Kristuksen kanssa kasteen kautta kuolemaan, että

9 Ilm. 7:14

10 Joh. 5:2–4

11 2. Moos. 14:28

12 Ilm. 4:6

13 Hes. 47:1

14 Miik. 7:19

niin kuin Kristus herätettiin kuoleista Isän kirkkauteen, samoin meidänkin pitää uudessa elämässä vaeltaman”.¹⁵ Olemme tulleet terveiksi: älkäämme siis enää syntiä tehdä, ettei meille jotakin pahempaa tapahtuisi.¹⁶ Olemme saaneet puvuksemme Kristuksen vanhurskauden, ylen kalliin vaatteen; älkäämme siis turmelko sitä syntien tahoilla. Vanha ihmisemme on ristiinnaulittu ja kuollut kasteessa; eläköön siis uusi ihmisemme.¹⁷

Me olemme uudestisyntyneet ja uudistuneet mieleemme hengeltä kasteessa; älköön siis liha halitko henkeä. ”Se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut.”¹⁸ Älköön lihan vanha tila

olko vahvempi kuin hengen uusi: meistä on hengellisen uudestisyntymän kautta tullut Jumalan lapsia; eläkäämme siis tällaisen Isän arvoista elämää. Meistä on tullut Pyhän Hengen temppeli; valmistakaamme siis sija näin suurelle vieraille. Meidät on otettu Jumalan liittoon; varokaamme siis, ettemme rupeaisi Perkeleen palvelukseen ja näin luopuisi liiton armosta.

Kunpa saisit meissä aikaan kaiken tämän, siunattu Pyhä Kolminaisuus, ainoa Jumala! Sinä joka olet kasteessa antanut tämän näin suuren armon, anna meille myös kestävyyttä tässä suuressa armossa!

Johannes Gerhard, Uskon pyhä salaisuus, s. 78–81. Aurinkokustannus. 2011.

15 Room. 6:4

16 Joh. 5:14

17 Ef. 4:23

18 2. Kor. 5:17

JOKA USKOO JA KASTETAAN PELASTUU

Martti Luther

Ensimmäinen ja kaikkein tärkein asia on hyvin oppia ne sanat, joihin perustuu kaste ja kaikki, mitä siitä on sanottava. Ne ovat Herran Kristuksen sanat Matteuksen evankeliumin viimeisessä luvussa: (Matt. 28:19) ”Menkää kaik-

keen maailmaan, opettakaa kaikkia pakanoita ja kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen.” Samoin myös Markuksen evankeliumin viimeisessä luvussa: (Mark. 16:16) ”Joka uskoo ja kastetaan pelastuu, mutta joka ei

usko, se tuomitaan kadotukseen.”

Sinun on ensiksikin otettava huomioon se, että näihin sanoihin sisältyy Jumalan käsky ja asetus. Siksi ei ole mitään syytä epäillä, että kaste on Jumalasta lähtöisin. Ihmiset eivät ole sitä keksineet omasta päästään. Yhtä lailla kuin voin sanoa, ettei kukaan ihminen ole omista ajatuksistaan punonut kymmentä käskyä, uskontunnusta eikä Isä meidän -rukousta, vaan että itse Jumala on ne ilmoittanut ja antanut, yhtä lailla voin kerskata kasteesta: se ei ole ihmisten keksimä vaan Jumalan itsensä asettama. Lisäksi meille on annettu vakava ja ankara käsky suostua kastettaviksi, sillä muutoin emme voi pelastua. Ei pidä kuvitella, että kaste olisi yhdenentekevä asia, kuten on esimerkiksi uuteen, punaiseen pukuun pukeutuminen.

Sillä aivan kaikki on sen varassa, pidetäänkö kastetta voimallisena, ihanana ja tärkeänä asiana. Juuri siitä me käymme useimmat kiistamme ja taistelumme, koska maailma on nyt täynnänsä lahkoalaisia, jotka huutavat, että kaste on ulkonainen asia ja ettei ulkonaisesta ole mitään hyötyä. Mutta olkoon vain ulkonainen asia, miten ulkonainen tahansa, tässä on se Jumalan sana ja käsky, joka asettaa, perustaa ja vahvistaa kasteen. Mitä Jumala on asettanut ja käskennyt, ei voi olla tarpeetonta, vaan sen täytyy olla äärettömän kallisarvoista, vaikka näyttäisi ol-

jenkorttakin vähäpätöisemmältä. Jos tähän mennessä on voitu pitää isossa arvossa aneita, jotka paavi on kirjeissään ja bullissaan jakanut, tai alttareita ja kirkkoja, jotka hän on samalla tavoin vahvistanut käyttöön - kaikki tämä arvonnanto on kirjeen ja sinetin tähden – niin onhan meidän pidettävä kastetta paljon suurempana ja kallisarvoisempana, koska Jumala on sen käskennyt ja se kaiken lisäksi tapahtuu hänen nimeensä. Sillä näin sanat kuuluvat: ”Menkää, kastakaa”, mutta älkää omaan nimeenne, vaan ”Jumalan nimeen”.

Sillä kun kastetaan Jumalan nimeen, kastetta eivät suorita ihmiset, vaan Jumala itse. Vaikka välikappaleena siis onkin ihmiskäsi, se on silti todella Jumalan oma teko. Jokainen voi tämän perusteella itse päätellä, että se on paljon suuriarvoisempi teko kuin yksikään niistä, joita ihmiset ja pyhimykset ovat suorittaneet. Eihän mikään teko voi olla suurempi kuin Jumalan teko. Mutta nyt onkin Perkele käynyt töihin sokaistakseen meidät valheelisellä ulkonaisella pyhyydellä ja johtaakseen meidät Jumalan teoista omiin tekoihimme. Niinpä kartusiaanimunkkien lukuisat ja vaikeat suoritukset näyttävät meistä paljon kallisarvoisemilta kuin Jumalan teot. Kaikki me pidämme arvokkaampana sitä, minkä itse teemme ja ansaitsemme. Mutta Raamattu opettaa näin: vaikka munkkien kaikki te-

ot koottaisiin yhdeksi, kallisarvoisuutta hohtavaksi kasaksi, niiden jalous ja hyvyys eivät vetäisi vertoja edes sille, että Jumala nostaa maasta oljenkorren. Miksi

näin? Siksi, että hänen persoonansa on jalompi ja parempi. Tässä asiassa ei saa arvioida tekijää tekojen mukaan, vaan teot on arvioitava tekijän mukaan, josta teot saavat aateluutensa. Mutta nyt puuttuukin peliin järkikulta väitteineen: koska Jumalan teko ei kimaltele niin kuin omat tekomme, se ei ole minkään arvoinen.

Edellä sanotusta sinun on opittava käsittämään asia ja vastamaan oikein, kun kysytään, mitä kaste on. Vastaa siis näin: Kaste ei ole pelkkää vettä, vaan Jumalan sanaan ja käskyyn sisältyvää ja sen pyhittämää vettä. Siksi se onkin jumalallista vettä, ei tosin sen vuoksi, että vesi sinänsä olisi muuta vettä jalompaa, vaan sen vuoksi, että Jumalan sana ja käsky liittyvät siihen. Pelkkää konnankoukkuilua ja Perkeleen ilveilyä onkin nykyisten hurmahenkiemme tapa pilkata kastetta: he hylkäävät sitä koskevan Jumalan sanan ja asetuksen eivätkä pidä kastetta minään muuna kuin kaivosta nostettuna vetenä. Sitten he vielä jaarittelevat näin: ”Miten kourallinen vettä muka sielua auttaisi?” Ystävä kallis, kenen sinä luulet pitävän vettä muuna kuin vetenä, jos kasteen kaksi osaa erotetaan toisistaan? Mutta miten sinä rohkenet tuolla tavoin käydä

käsiksi Jumalan säädökseen ja repiä siitä irti sen parhaimman aarteen, jonka Jumala on siihen yhdistänyt ja sisällyttänyt ja jota hän ei anna siitä erottaa. Sillä veden varsinainen sisältö on Jumalan sana eli käsky ja Jumalan nimi. Tämä aarre on suurempi ja jalompi kuin taivas ja maa.

Ymmärrä siis, mikä ero tässä on. Kaste on aivan eri asia kuin muu vesi. Tämä ei johdu veden luonnollisesta olemuksesta, vaan siitä, että veteen tulee jotain jalompaa. Jumala itse luovuttaa siihen kunniansa ja panee siihen valtansa ja voimansa. Siksi se ei olekaan pelkkää luonnollista vettä, vaan jumalallista, taivaallista, pyhää ja pelastavaa vettä tai jotain vielä ylistettävämpää. Kaikki tämä johtuu sanasta, taivaallisesta ja pyhästä sanasta, jota kukaan ei pysty kyllin ylistämään. Tässä sanassa on kaikki, ja se voi kaiken, mitä Jumala on ja voi. Myös kasteen olemus eli se, että se on sakramentti, on juuri tästä peräisin. Pyhä Augustinuskkin opettaa näin: *Accedat verbum ad elementum et fit sacramentum*, eli: ”Kun sana liittyy aineeseen, syntyy sakramentti, mikä on pyhä, jumalallinen toimitus ja merkki. Me opetamme sen vuoksi aina, ettei sakramentteja eikä mitään muitakaan Jumalan säätämiä ja asettamia ulkonaisia asioita tule arvioida niiden karkean, näkyvän hahmon perusteella, aivan kuin pähkinästä nähdään pelkkä kuori.

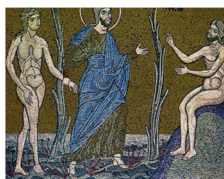
Niitä on arvioitava sen Jumalan sanan perusteella, joka niihin sisältyy. Samalla tavallahan me puhumme myös isän ja äidin asemasta sekä maallisesta esivallasta. Jos joku haluaa arvioida heitä sen mukaan, millaisia ovat heidän nenänsä, silmänsä, ihonsa, tukkansa, lihansa ja luunsa, käy ilmi, että he ovat samannäköisiä kuin turkkilaiset ja pakanat. Joku saat-taisi jopa tulla sanomaan: ”Miksi minun pitäisi arvostaa tätä enemmän kuin tuota toista?” Mutta koska tämän ulkoisen lisäksi tulee käsky: ”Kunnioita isääsi ja äitiäsi, minä näenkin edessäni toisen miehen, jonka verhona ja pukuna on Jumalan valta ja kunnia. Tuo käsky on kuin kultaketju hänen kaulallaan tai suorastaan kruunu hänen päässään. Se osoittaa, miten ja mitä varten juuri tätä lihaa ja verta on kunnioitettava. Tällä tavoin ja vielä paljon enemmän sinun on sanan tähden kunnioitettava ja ihasteltava kastetta, sillä Jumala itse on kunnioittanut sitä se-

kä sanoin että teoin, vieläpä vahvistanut sen taivaallisella ihmeellä. Et kai sentään pidä leikkinä siitä, että Kristusta kastettaessa taivas avautui, Pyhä Henki laskeutui alas kaikkien nähden ja tuon hetken täytti jumalallinen kunnia ja valta. Tämän vuoksi muistutan jälleen siitä, ettei näitä kahta, sanaa ja vettä, saa missään tapauksessa erottaa ja irrottaa toisistaan. Jos näet kasteesta otetaan pois sana, se ei enää mitenkään eroa siitä vedestä, jota palvelustyttö käyttää keittiössä, ja sitä voitaisiin hyvin nimittää vaikkapa kylvyksi. Mutta jos sana on siinä mukana Jumalan säätämällä tavalla, se on sakramentti ja sen nimi on Kristuksen kaste. Tämä ensimmäinen kohta käsitteli siis pyhän sakramentin olemusta ja arvoa.

Martti Luther, Vähä ja Iso katekismus. Kaksi luterilaisen kirkon tunnustuskirjaa sekä ekumeeniset uskontunnustukset, s. 188–193. Concordia 2024.

”Tunnustamme yhden kasteen syntien anteeksiantamiseksi.”

Nikean uskontunnustus 1700 vuotta -juhlavuosi

JOHN W. KLEINIG
IHMEELLISESTI TEHTY
Raamatun opetus ruumiillisuudesta

JUUSO MÄKINEN
AUTUAS TOIVO
Raamatun opetus lopunajoista

JUUSO MÄKINEN
**KRISTUKSESSA VALITUT
PELASTUKSEEN**
Pelastusvarmuus ja ennaltamääräminen

PETRI HILTUNEN
PIMEYDEN VOIMAT
Raamatun opetus
pahojen valtojen kohtaamisesta

Lähetysshiippakunnan julkaisemia uusia kirjoja!

- **Kleinig, J. W.:** Ihmeellisesti tehty. Raamatun opetus ruumiillisuudesta. 20€.
- **Mäkinen, Juuso:** Autuas toivo. Raamatun opetus lopunajoista. 20€.
- **Mäkinen, Juuso:** Kristuksessa valitut pelastukseen. Pelastusvarmuus ja ennaltamääräminen. 20€.
- **Hiltunen, Petri:** Pimeyden voimat. Raamatun opetus pahojen valtojen kohtaamisesta. 20€.

Toim. 3-6€ /lähetys

Tilaukset myös Luther-divarista!

0440772233, lutherdivari@gmail.com

Luther-Divarin uusi sivupiste avattu!
os. Mannerheimintie 43, Hki.
Avoinna pe-la klo 12-17. Tervetuloa!

**Tätä Concordian numeroa on lähetetty
näytelehtenä useille kirja-asiakkaille ja ystäville sekä
useisiin seurakuntiin.**
Olemme kiitollisia kaikista uusista tilauksista lehdellemme!

Yst. terv. toimitus

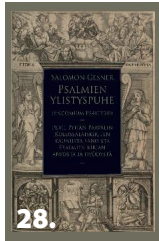
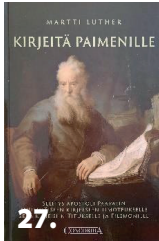
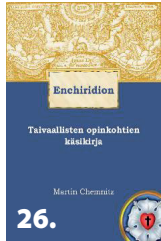
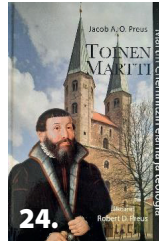
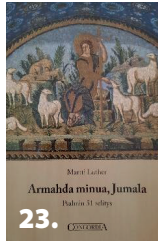
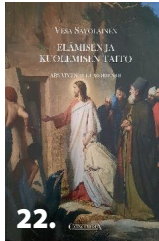
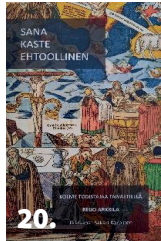
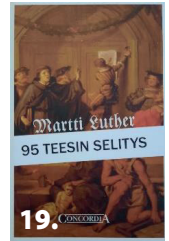
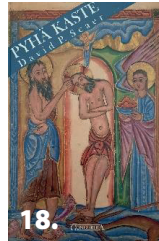
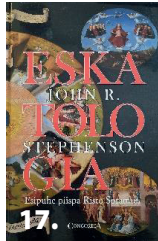
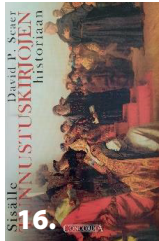
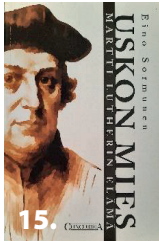
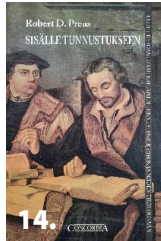
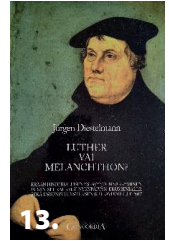
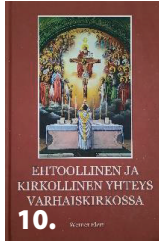
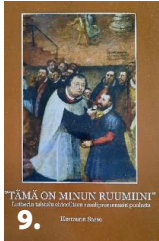
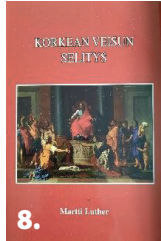
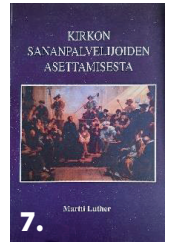
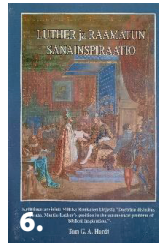
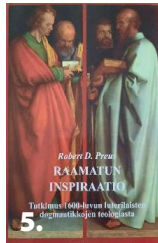
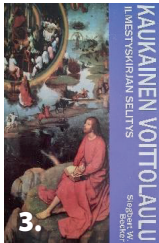
Luterilaista kirjallisuutta!

KIRJOJEN JA CONCORDIA-LEHDEN TILAUKSET JA TIEDUSTELUT LUTHER-DIVARISTA

Luther-Kirjat Oy

Fabianinkatu 13, 00130 Helsinki

lutherdivari@gmail.com 044 077 2233/Hannu Halonen

Concordia-julkaisusarjassa ilmestyneet kirjat:

1	Robert D. Preus:	Kristuksen kirkon usko ja nykyajan raamatuntutkimus. 1995. 5 €
2	Hannu Lehtonen (toim.):	Syntyneitä sydämiä. Ajankohtaiskirja vanhurskauttamisesta. 1996. nid. 5 € / sid. 10 €
3	Siegbert Becker:	Kaukainen voittolaulu. Ilmestyskirjan selitys. 2. painos. 2013. 10 €
4	Kalle Jokinen:	Lohduttakaa, lohduttakaa. 2. painos, 2021. 12 €
5	Robert D. Preus:	Raamatun inspiraatio. Tutkimus 1600-luvun luterilaisten dogmaattikkojen teologiasta. 1999. 10 €
6	Tom G. A. Hardt:	Luther ja Raamatun sanainspiraatio. Luther och Skriftens verbalinspiration. En kritisk analys av Miikka Ruokanens bok ”Doctrina divinitus inspiratae. Martin Luther’s position in the ecumenical problem of biblical inspiration”. (Kaksikielinen) 2006. 8 €
7	Martti Luther:	Kirkon sananpalvelijoiden asettamisesta. 2009. 8 €
8	Martti Luther:	Korkean veisun selitys. 2011. 10 €
9	Hermann Sasse:	Tämä on minun ruumiini. Lutherin taistelu ehtoollisen reaaliapresenssin puolesta. 2011. 15 €
10	Werner Elert:	Ehtoollinen ja kirkollinen yhteys varhaiskirkossa. 2013. 15 €
11	Robert D. Preus:	Vanhurskauttaminen ja Rooma. 2014. 10 €
12	Hugo Odeberg:	Kristus Vanhassa testamentissa. 2015. 8 €
13	Jürgen Diestelmann:	Luther vai Melanchthon? 2016. 10 €
14	Robert D. Preus:	Sisälle tunnustukseen. Lyhyt johdanto luterilaisiin tunnustuskirjoihin ja niiden teologiaan. 2017. 10 €
15	Eino Sormunen:	Uskon mies. Martti Lutherin elämä. 2017. 10 €
16	David P. Scaer:	Sisälle tunnustuskirjojen historiaan. 2018. 10 €
17	John R. Stephenson:	Eskatologia. 2018. 15 €
18	David P. Scaer:	Pyhä kaste. 2018. 15 €
19	Martti Luther:	95 teesin selitys. 2018. 12 €
20	Reijo Arkkila:	Sana – kaste – ehtoollinen. Kolme todistajaa taivastiellä. 2020. 8 €
21	H. J. Pätälä – P. J. I. Kurvinen:	Raamatullinen uskonoppi. 2020. 12 €
22	Vesa Savolainen:	Elämisen ja kuoleamisen taito. Ars vivendi et moriendi. 2021. 12 €
23	Martti Luther:	Armahda minua, Jumala. Psalmin 51 selitys. 2022. 10 €
24	Jacob Preus:	Toinen Martti. Martin Chemnitzin elämä ja teologia. 2022. 15 €
25	Martin Chemnitz:	Kuninkaan Pojan häät. Jumalan lasten iankaikkisesta valitsemuksesta. 2022. 10 €
26	Martin Chemnitz:	Enchiridion – Taivaallisten opinkohtien käsikirja. 2023. 20 €
27	Martti Luther:	Kirjeitä paimenille. Apostoli Paavalin selitys ensimmäiseen kirjeeseen Timoteukselle sekä kirjeisiin Titukselle ja Filemonille. 2023. 20 €
28	Salomon Gesner:	Psalmien ylistyspuhe. 2024. 10 €
29	Vesa Savolainen:	Turva- ja lepopaikka Kristuksessa. 2024. 12 €
30	Martti Luther	Vähä ja Iso katekismus. 2024. nid. 5 €
31	Reijo Arkkila	Kaste, uudestisyntyminen ja lapsen usko. 2024. nid. 10 €

UUTUUSKIRJOJA TULOSSA!

Martin Chemnitz

Herran Pyhä Ehtoollinen

Kirja on myös onnittelukirjamme pastori Sakari Korpiselle, vanhalle opettajallemme Concordia-piirissä. Sakarin 80-vuotissyntymäpäivä on 16.2.2026. Suomennos latinasta, Miikkael Halonen.

”Vanhauskoisen päiväkirja II”

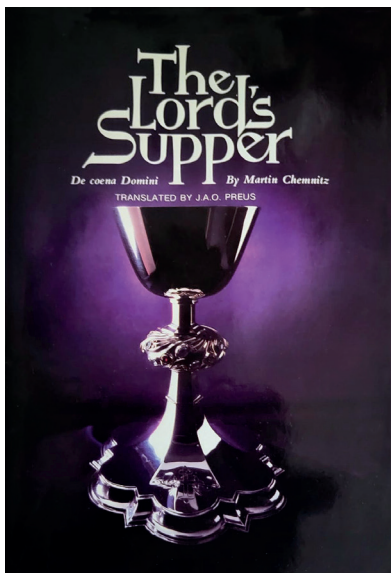
Kirja on Sakari Korpisen yhdessä teologiystäviensä ja läheistensä kanssatoimittama artikkelikoelma. Tähän kirjaan tulee molempien kirjojen yhteinen onnittelijanimilista, tabula gratulatoria.

Kirjat ilmestyvät vuoden 2026 alussa. Hinnat 29€ kpl sis. toim. Molemmat kirjat yhdessä h. 55€ sis. toim.

Tilaukset: 0440 772233 / Hannu Halonen

lutherdivari@gmail.com

tai Luther-Kirjat Oy FI93 5512 0020 0098 82

LUTERILAISIA KIRJOJA KASTEESTÄ, LUTHER-DIVARISTA!

Reijo Arkkila: Kaste, uudestisyntyminen ja lapsen usko. Concordia 2024 10€

Reijo Arkkila: Kolme todistajaa taivastiellä. Sana, kaste, ehtoollinen. Concordia 2020 8€

Reijo Arkkila: Olet kastettu. Sley 1985 8€

Richard Jungkuntz: Kasteen evankeliumi. Sley 1976. 8e

Ev.lut. Tunnustuskirjat. Sley 58€/35€/fr 20€

Eeli Hakala: Jumalan lapsi. Sley 1991. 7€

F G. Hedberg: Ihmeellinen pyhä kaste. Sley 2016. 15€

F.G. Hedberg: Pyhän kasteen puolustus. Sley 1991 15€

Lauri Huovinen: Kasteen lahja elämälle. Sley 1958 5€

Lauri Huovinen: Sanan selvyYTEEN. Sley 1954 6€

Akseli Korpinen: Pyhän kasteen puolesta. Ev.lut. Todistajaseura. 3€

J.H. Leiner: Kasteen sakramentti. Sley 1906 fr 10€

Martti Luther: Vähä ja Isokatekismus. Concordia 2024. 5€

Olavi J. Lähteenmäki: Selville Vesille. Sley 1982 9€

Markku Särelä: Lapsikaste on raamatullinen. STLK 1975. 5€

Tuure V. Toivio: Kaksi kallista helmeä. Sley 1989 8€

Matti Väisänen: Pyhä kaste kirkossa. L-säätiö 2001 15€

Matti Väisänen: Pyhä kaste Raamatussa. L-säätiö 2001. 15e

Markus Kirla: Kristillinen kaste. Perea 2016. 15 €

David P Scaer: Pyhä kaste. Concordia 2018. 15 €

Luther-kirjat Oy

Fabianinkatu 13
00130 Helsinki

LASKU

Päivämäärä Datum	Laskun numero Fakturans nummer
Viitteenne Er referens	
Asiakasnumero Kundnummer	Viitteemme Vår referens
Toimitus Leverans	
Maksuehdot Betalningsvillkor	Eräpäivä Förfallodag
Huomautusaika Anmärkningstid	Viivästyskorko Dröjsmålsränta

Huom!
Uudet Concordian tilaus-/lahjatilautiedot, osoitemuutokset ym. välittyvät tiedonantokohdan kautta ilman viitenumeroa. Lehtitilaukset Luther-Kirjat Oy:n tilille **FI93 5512 0020 0098 82**. Concordian tilaushinnat v. 2025: **32€/kestotilaus, 33€/vuositilaus, 42€/”kannatustilaus”** (sis. myös verkkolehden sähköpostin liitteenä), **22€ verkkolehti** ja yksi **uutuuskirjaa**. Lehtitilaukset sisältävät 6 julkaisua, joista 2 uutuuskirjoja.
Uusille tilaajille lähetetään toivomuksesta 2 kpl Concordia ry:n aikaisemmin julkaisemaa kirjaa, esim. **Lutherin** Korkean veisun selitys, **Beckerin** Ilmestyskirjan selitys Kaukainen voittolaulu, **Sassen** Tämä on minun ruumiini, **Elertin** Ehtoollinen ja kirkollinen yhteys, **Scaerin** Pyhä kaste, **Lutherin** 95 teesin selitys, **Stephensonin** Eskatologia, **Sormusen** Uskon mies, **Savolaisen** Elämisen ja kuolemisen taito, **Jokisen** Lohduttakaa, lohduttakaa jne.
Tule mukaan! Puh. 0440 77 22 33 tai lutherdivari@gmail.com

VIITENUMERO REFERENSNUMMER	YHTEENSÄ TOTALT TOTAL	
----------------------------	-----------------------------	--

0440-772 233
Avoinnä:
ark 10.30-17.30, la 11-15

ALV rek. Y-tunnus 1729281-2
email: hannu.halonen@concordia.fi
www.concordia.fi www.lutherdivari.fi

IBAN: FI93 5512 0020 0098 82
SWIFT: OKOYFIHH
OP Veteli 551200-29882

Saajan tilinumero Mottagarens kontonumner	Osuuspankki FI93 5512 0020 0098 82	TILISIIRTO GIRERING Vain kotimaan maksuliikenteessä Endast för inrikesbetalningsförmedling	
Saaja Mottagare	Luther-kirjat Oy Fabianinkatu 13 00130 Helsinki		
Maksaja Betaltare			
Allekirjoitus Underskrift			
Tilityä nro Från konto nr		Viitenro Ref.nr	
		Eräpäivä Förf.dag	

CONCORDIAN SISÄLLYSLUETTELO 2024

1

Pääkirjoitus. Hannu Lehtonen. 2/1.
Vanhurskautus lahjaksi. Ville Melanen. 3–4/1.
Vanhurskauttaminen. Martin Chemnitz. 4–8/1.
Vanhurskautusopin keskeisyys. Robert Preus. 8–10/1.
Jumalalle kelpaava uskonvanhurskaus. David P. Scaer. 11–12/1.
Kaiken keskus: vanhurskauttaminen uskosta. Robert D. Preus. 12–15/1.
Vanhurskauttaminen ja pääsiäinen. Tutkimus subjektiivisesta ja objektiivisesta vanhurskauttamisesta luterilaisessa teologiassa. Osa 1. Tom G. A. Hardt. 16–21/1.
Kristus herätetty kuolleista – maailma päästetty synneistä. Ote pääsiäissaarnasta. C. F. W. Walther. 21–25/1.
Herran Ehtoollinen. Martin Chemnitz. 25–28/1.
Mistä tuntee evankelisen saaman? Kalle Jokinen. 28–31/1.
Taistelu sananvapauden puolesta jatkuu. Päivi Räsänen. 32–33/1.
Pelastava vieras vanhurskaus. Vesa Savolainen. 33–35/1.
Concordian sisällysluettelo 2023. 36/1.
Kristuksen ylösnousemuksen hyöty. Martti Luther. 37/1.
Uusi luomus. Stefan Prätorius. 38/1.

2

Luotettavasti ja luottavaisesti luterilainen. Juuso Mäkinen. 3–8/2.
Luterilainen ortodoksia ja piispa Johannes Gezelius vanhempi. Ilpo Sinkko. 8–13/2.
Vanhurskauttaminen ja pääsiäinen. Tutkimus subjektiivisesta ja objektiivisesta vanhurskauttamisesta luterilaisessa teologiassa. Osa 2. Tom GA Hardt. 13–19/2.
”Sanan varassa tuulta päin”. Sakari Korpinen. 19–23/2.
Muut joukkiot ja lahkot, jotka eivät ole milloinkaan yhtyneet Augsburgin tunnustukseen. Yksimielisyyden ohjeen artikla 12. Juha ja Jukka Huotari. 24–39/2.
Meillä on lunastus. Mika Rantanen. 40/2.
Israel ja juutalaisten paluu meidän ajassamme. Seth Erlandsson. 41/2.
Pyhä Henki kirkastaa Jeesuksen. Martti Luther. 43/2.
Joka rakastaa Kristusta, rakastaa myös hänen sanaansa. 44/2.

3

Pääkirjoitus. Hannu Lehtonen. 2/3.

In dulci jubilo – jouluvirren juhlava suloisuus. Miikkael Halonen 3–8/3.
Meille on syntynyt Vapahtaja. Hannu Lehtonen. 8–12/3.
Joulusaarna. Karl Emil Litzell. 12–15/3.
Jouluaattona. Markku Säreä. 15–16/3.
Jouluhartaas. C. F. W. Walther. 17–18/3.
Mitä luterilaiset tunnustuskirjamme opettavat Vapahtajastamme? 19–20/3.
Joulusaarna. F. G. Hedberg. 21–29/3.
Jouluhartauksia. Mailis Janatuinen. 29–32/3.
Lapsi on meille syntynyt ja Poika on meille annettu. Christian Scriver. 32/3.
Neitsyt Maria, Jumalansynnyttäjä. Timo Junkkaala. 33–34/3.
Sano vain sana. 35/3.
Autuutemme aarteen ansaitsijasta. Stefan Prätorius. 36–38/3.
Käykäämme seimelle! Johannes Gerhard. 38–39/3.
Alkusanat Reijo Arkkilan uuteen kirjaan Kaste, uudestisyntyminen ja lapsen usko. 39–41/3.
Rukous jouluaattona. Johannes Bäck. 41–42/3.
Katso seimeen. Martti Luther. 43/3.
Anna meille oikea lapsen mieli. 44/3.

4

Pääkirjoitus Hannu Lehtonen. 2/4.
Vanhurskauttaminen ja pääsiäinen. Osa 3. Tom G A Hardt. 3–11/4.
Itämaan tietäjät ja juutalaisten kuningas. Ville Melanen. 12–15/4.
Olen kastettu. C. W. F. Walther. 16–17/4.
”Tehkää tämä minun muistokseni”. Martin Chemnitz. 17–18/4.
Maria – Jumalan synnyttäjä. Hannu Lehtonen. 18–19/4.
Ilmestyskirjan lukujen 18 ja 19 selitystä. Raimo Koski-Homi. 19–25/4.
Onko oikein kutsua itseään luterilaiseksi? Carl Fr. Wislöff. 26/4.
Antoisa kirja suuresta isästä. Daniel Ebeling. 26–29/4.
Kristuksen riemullisesta ylösnousemuksesta. Stefan Prätorius. 29–31/4.
Meidän tähtemme. Martti Luther. 35/4.
Sanan ja Hengen yhtymys. Robert D. Preus. 36/4.

5

Vähä ja Iso katekismus. Kaksi luterilaisen kirkon tunnustuskirjaa sekä ekumeeniset uskontunnustukset.

6

Kaste, uudestisyntyminen ja lapsen usko. Reijo Arkkila.

SANAN JA SAKRAMENTTIEN VOIMA JA TEHO

Martin Chemnitz

Mutta sen, millä tavalla kaste pelastaa meidät (1. Piet. 3:21) ja millä tavalla se on uudestisyntymisen peso (Tiit. 3:5), Paavali selittää yksinkertaisesti, kun hän sanoo (Ef. 5:26): ”Puhdistettuaan Kirkon vedellä pesten sanan kautta.” Ja Augustinus päättelee samoin Kristuksen lausumasta: ”Te olette jo puhdistetut sillä sanalla, jonka olen teille puhunut.” Tästä syystä Augsburgin tunnustuksen puolustus sanoo oikein, että sekä sanalla että sakramenteilla on sama vaikutus, aivan sama voima ja teho, ja että sakramentit ovat lupauksen sinettejä. Augustinus kutsuu niitä siksi myös ”näkyviksi sanoiksi”. Evankeliumi on Jumalan voima pelastukseksi jokaiselle, ei siksi että kirjaimissa, tavuissa tai äänteissä on jokin maaginen voima, vaan koska se on väline, orgaani tai välikappale, jonka välityksellä Pyhä Henki vaikuttaa pannen esille, tarjoten, välittäen, jakaen ja soveltaen Kristuksen ansion ja Jumalan armon pelastukseksi jokaiselle, joka uskoo. Samoin myös sakramenteille omistetaan voima tai vaikuttavuus, ei siksi että pelastavaa armoa tulee etsiä sakramenteista Kristuksen ansion, Isän laupeuden ja Pyhän Hengen vaikuttavuuden ulkopuolelta tai yli ja lisäksi, vaan sakramentit ovat välineellisiä syitä, niin että näiden välineiden tai välikappaleiden välityksellä Isä tahtoo esittää, lahjoittaa ja soveltaa armonsa, Poika välittää ansionsa uskovalle, Pyhä Henki vaikuttaa pelastavasti jokaiseen, joka uskoo.

Martin Chemnitz, Examen, Concerning the Sacraments in General.

**”Sillä me emme voi
mitään totuutta
vastaan, vaan
totuuden puolesta.”
2 Kor. 13:8**

Tilaa Concordia!

IHMEELINEN PYHÄ KASTE

Niin kuin kaste toimitetaan Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, niin siinä myös koko jumaluuden kolmiyhteys onkin läsnä siunauksensa ja kaiken autuutensa kanssa. Tämän kohdan selittää Swebilius kauniisti, sanoen: ”Isä Jumala ottaa sen, joka kastetaan, lapseksensa, Poika pukee hänet vanhurskaudellansa ja Pyhä Henki hänet uudestisyntyttää ja tekee asumasijaksensa; sen tähden meidän sanotaan syntyneen, ei Pyhästä Hengestä yksinänsä, vaan Jumalasta, joka työ kaikille kolmelle persoonalle on yhteinen.” Tämä on oikea ja jalo selitys kasteesta, ja on siinä lyhyesti lausuttu kasteen rikkaudet ja se autuus, joka siihen on sisällytettynä. Sitä ihmeellisempää on, että tämän kappaleen raamatullisuus on joskus kielletty.

Akseli Korpinen (1876–1925), Pyhän kasteen puolesta, s. 10. Ev. lut. Todistajaseura. Vaasa 1991.

CONCORDIA-toimituskunta

Päätoimittaja:

Hannu Lehtonen, Kotikuja 2, 63800 Soini, **044-3355105**, hannu.lehtonen@concordia.fi

Toimittajat:

Halvar Sandell, Ounasvaarantie 7 D, 00970 Helsinki, **044-5736700**, halvar.sandell@gmail.com

Petri Kivenheimo, Venuksentie 6 V 216, 01480 Vantaa, **044-5515443**, petri.kivenheimo@gmail.com

Miikkael Halonen, Haapaperhosentie 29 C, 00410 Hki. **044-0862118**, miikkael.halonen@gmail.com

Toimitussihteeri:

Hannu Halonen, Fabianinkatu 13 A 1, 00130 Helsinki, **0440-772233**, hannu.halonen@concordia.fi

Concordia ry:n puheenjohtaja:

Ville Melanen, Kyröläinkatu 8 B 57, 15210 Lahti, **044-2931406**, villemelanen@hotmail.com

Avustajat ja neuvottelukunta: Reijo Arkkila, *Hämeenlinna*, Tord Carlström, *Porvoo*, Petri Hiltunen, *Kouvola*, Jukka ja Juha Huotari, *Kirkkonummi*, Ahti Iivonen, *Kankaanpää*, Markus Kirla, *Turku*, Lasse Lappalainen, *Helsinki*, Sakari Meinilä, *Italia*, Jouni Mensalo, *Loimaa*, Juha Muukkonen, *Tornio*, Juuso Mäkinen, *Helsinki*, Kalle Pajala, *Helsinki*, Roger Pettersson, *Åhtävä*, Timo Salmela, *Kuopio*, Ken Takaki, *Helsinki*, Tero Tulkki, *Helsinki*, Isto Vuorio, *Vantaa*, Esa Yli-Vainio, *Seinäjoki*

Yhdyshenkilöt ja asiamiehet: Magnus Dahlbacka, *Kruunupyä*, Petri Hanhinen, *Ruukki*, Juha Heinilä, *Vantaa*, Esko Herronen, *Kälviä*, Jukka Jäntti, *Pori*, Kari Kemppainen, *Karstula*, Samuel Kettunen, *Lappi*, Timo Kitunen, *Helsinki*, Arto Rannila, *Jalasjärvi*, Mika Rantanen, *Pori*, Vesa Savolainen, *Kempele*, Jukka Teininen, *Forssa*

CONCORDIA on kuusi kertaa vuodessa ilmestyvä teologis-kirkollinen julkaisu, joista kaksi ovat uutuuskirjoja. Lehteä ja kirjoja julkaisee Concordia ry ja kustantaa Luther-Kirjat Oy. Yksin Raamattu ja siitä johdettu puhdas luterilainen oppi, sekä uskonpuhdistus ovat CONCORDIA-lehden lähtökohta ja ohjelma. CONCORDIA-lehti haluaa tukea luterilaista tunnustuksellisuutta seurakunnissamme.

Tilaukset toimitussihteeriltä tai tilisiirtolomakkeella. Vuonna 2025 kestotilaushintaa 32 €, vuositilaus 33 €, sekä sähköpostin liitteenä neljä lehteä 2/2 € vuosi. ”Kannatustilaus” 42 € sis. lehtitilauksen myös sähköpostin liitteenä. Lehtitilaukset Luther-Kirjat Oy:n tilille: FI93 5512 0020 0098 82. Concordia ry:n kannatustili: FI59 5512 0020 0089 42

**TOIMITUKSEN OSOITE: Fabianinkatu 13, 00130 Helsinki
”Herran sana pysyy iankaikkisesti” 1. Piet. 1:25 ISSN 1237-3028**